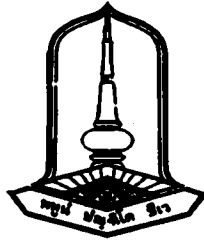


แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวอุทยานประวัติศาสตร์พิมาย
อำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา



การศึกษาปัญหาพิเศษ
ของ
อารีวรรณ เจริมวิลาศกุล

เสนอต่อมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคำหลักสูตร
ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารธุรกิจ
ตุลาคม 2547
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม
ISBN 974-9794-61-3



คณะกรรมการสอบการศึกษาปัญหาพิเศษได้พิจารณาการศึกษาปัญหาพิเศษ
ของนางสาวอารีวรรณ เสริมวิลาสกุล แล้วเห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาดำเนินการ
ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารธุรกิจ ของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

คณะกรรมการสอบการศึกษาปัญหาพิเศษ

.....
(รศ.ดร.ไพฑูริย์ สุขศรีงาม)

ประธานกรรมการ
(อาจารย์บัณฑิตศึกษาภายนอกคณะ)

.....
(ผศ.กรรณก ทิพรส)

กรรมการ
(อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาปัญหาพิเศษ)

.....
(ผศ. ดร.ปัทมกัญ อุดสาหะวณิชกิจ)

กรรมการ
(อาจารย์บัณฑิตศึกษาประจำคณะ)

มหาวิทยาลัยขอนแก่นให้การศึกษานี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารธุรกิจ ของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

.....

(อาจารย์มงคล ม่วงเขียว)
คณบดีคณะการบัญชีและการจัดการ

.....

(รศ.ดร.ไพฑูริย์ สุขศรีงาม)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
วันที่ ... 30 ... เดือน ตุลาคม พ.ศ. 2547

ประกาศคุณูปการ

การศึกษาปัญหาพิเศษนี้สำเร็จได้ด้วยความอนุเคราะห์ให้คำแนะนำปรึกษาอย่างดียิ่งจาก
อาจารย์โชคชัย ตูเวรวัฒนกุล อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาปัญหาพิเศษ และผู้ช่วยศาสตราจารย์
กรกนก ทิพรส ที่ได้คอยแนะนำและให้ความรู้ในการศึกษาครั้งนี้ด้วยความเคารพอย่างสูง

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปทฤกษ์ อุดตาทะวณิชกิจ รองศาสตราจารย์
ดร.ไพฑูริย์ สุขศรีงาม และอาจารย์ชฎาภรณ์ คงจุติรัตน์ ที่ได้กรุณาตรวจแก้ไขแบบสอบถาม
จนมีความสมบูรณ์และให้คำปรึกษาในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้

ขอขอบพระคุณ คุณปริวาท ทวรรณตฤณดี หัวหน้าอุทยานประวัติศาสตร์พิมาย
อานกพิมาย จังหวัดนครราชสีมา และเจ้าหน้าที่อุทยานประวัติศาสตร์พิมายทุกท่าน ที่ได้ให้
ความร่วมมือ ความช่วยเหลือ และให้กำลังใจตลอดมา จนทำให้การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองฉบับนี้
สำเร็จได้ในที่สุด

คุณค่าและประโยชน์อันมีจากการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาขอขอบคุณความคิดเป็นเครื่องบูชา
พระคุณบิดา-มารดา ครู อาจารย์ ผู้มีพระคุณทุกท่านรวมทั้งคุณอรุณรัตน์ เสริมวิลาสกุล น้องสาว
ที่คอยให้กำลังใจและช่วยเหลือมาตลอด

อารีวรรณ เสริมวิลาสกุล

อยู่ในระดับปานกลาง นักท่องเที่ยวที่มีการศึกษาแตกต่างกัน ให้ความสำคัญต่อปัจจัยด้านการส่งเสริมการตลาดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นักท่องเที่ยวที่มีอาชีพแตกต่างกัน ให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์และบริการ ด้านการส่งเสริมการตลาด ด้านกระบวนการ และด้านลักษณะทางกายภาพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แต่ให้ความสำคัญต่อปัจจัยด้านราคา ด้านทำเลที่ตั้ง และด้านบุคลากรไม่แตกต่างกัน นักท่องเที่ยวที่มีเพศแตกต่างกัน ให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านด้านราคาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แต่ให้ความสำคัญต่อปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์และบริการ ด้านทำเลที่ตั้งด้านการส่งเสริมการตลาด ด้านบุคลากร ด้านกระบวนการ และด้านลักษณะทางกายภาพไม่แตกต่างกัน

โดยสรุปผลที่ได้จากการศึกษาในครั้งนี้จะสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาการท่องเที่ยวอุทยานประวัติศาสตร์พิมาย จังหวัดนครราชสีมา ให้ตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวได้สูงสุดอันเป็นหัวใจของการให้บริการแก่ลูกค้า และเพื่อเพิ่มรายได้ให้กับชุมชนให้มากยิ่งขึ้น

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความสำคัญของการศึกษา	2
กรอบแนวคิดของการศึกษา	3
ความมุ่งหมายของการศึกษา	3
ขอบเขตของการศึกษา	3
สมมติฐานของการศึกษา	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	4
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	5
ส่วนผสมทางการตลาดสำหรับธุรกิจบริการ	5
ความรู้เกี่ยวกับธุรกิจท่องเที่ยว	7
ความรู้เกี่ยวกับอุทยานประวัติศาสตร์หิมาข จังหวัดนครราชสีมา	13
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	15
3 วิธีดำเนินการศึกษา	18
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	18
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา	18
การเก็บรวบรวมข้อมูล	20
การวิเคราะห์ข้อมูล	20
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	21
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	22
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	22
ลำดับขั้นในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	22
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	23

บทที่	หน้า
5	
สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	44
ความมุ่งหมายของการศึกษา	44
สรุปผล	44
อภิปรายผล	47
แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวอุทยานประวัติศาสตร์พิมาย	49
ข้อเสนอแนะ	50
บรรณานุกรม	52
ภาคผนวก	56
ประวัติย่อของผู้ศึกษา	63

บัญชีตาราง

ตาราง

หน้า

1	ข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวอุทยานประวัติศาสตร์พิมาย อำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา	23
2	ร้อยละของนักท่องเที่ยวจำนวนคนวัดจุดประสงค์และแผนการเดินทาง ของนักท่องเที่ยว	26
3	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการเดินทางมาท่องเที่ยว โคจรรวมและราชค้ำ	29
4	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์และบริการที่มี ความสำคัญต่อการเดินทางมาท่องเที่ยวโคจรรวมและราชค้ำ	30
5	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยด้านราคาที่มีความสำคัญต่อ การเดินทางมาท่องเที่ยวโคจรรวมและราชค้ำ	31
6	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยด้านทำเลที่ตั้งที่มีความสำคัญต่อ การเดินทางมาท่องเที่ยวโคจรรวมและราชค้ำ	31
7	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยด้านการส่งเสริมการตลาดที่มี ความสำคัญต่อการเดินทางมาท่องเที่ยวโคจรรวมและราชค้ำ	32
8	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยด้านบุคลากรที่มีความสำคัญต่อ การเดินทางมาท่องเที่ยวโคจรรวมและราชค้ำ	33
9	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยด้านกระบวนการที่มีความสำคัญต่อ การเดินทางมาท่องเที่ยวโคจรรวมและราชค้ำ	33
10	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยด้านลักษณะทางกายภาพที่มี ความสำคัญต่อการเดินทางมาท่องเที่ยวโคจรรวมและราชค้ำ	34
11	การเปรียบเทียบความแตกต่างของปัจจัยที่นักท่องเที่ยวให้ความสำคัญต่อการเดินทางมา ท่องเที่ยวอุทยานประวัติศาสตร์พิมาย ของนักท่องเที่ยวที่มีระดับการศึกษา แตกต่างกัน	36
12	การเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของปัจจัยด้านการส่งเสริมการตลาด ของนักท่องเที่ยวที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน	37

12	การเปรียบเทียบความแตกต่างของปัจจัยที่นักท่องเที่ยวให้ความสำคัญต่อการเดินทางมาท่องเที่ยวอุทยานประวัติศาสตร์พิมาย ของนักท่องเที่ยวที่มีอาชีพแตกต่างกัน	38
14	การเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นราชคู่ของปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์และบริการของนักท่องเที่ยวที่มีอาชีพแตกต่างกัน	39
15	การเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นราชคู่ของปัจจัยด้านการส่งเสริมการตลาดของนักท่องเที่ยวที่มีอาชีพแตกต่างกัน	40
16	การเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นราชคู่ของปัจจัยด้านกระบวนการของนักท่องเที่ยวที่มีอาชีพแตกต่างกัน	41
17	การเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นราชคู่ของปัจจัยด้านลักษณะทางกายภาพของนักท่องเที่ยวที่มีอาชีพแตกต่างกัน	42
18	การเปรียบเทียบความแตกต่างของปัจจัยที่นักท่องเที่ยวให้ความสำคัญต่อการเดินทางมาท่องเที่ยวอุทยานประวัติศาสตร์พิมาย ของนักท่องเที่ยวที่มีอาชีพแตกต่างกัน	43

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ในปัจจุบันธุรกิจการท่องเที่ยวเป็นธุรกิจหนึ่งที่มีความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจและมีขนาดใหญ่มากขึ้น เพราะเป็นธุรกิจที่ก่อให้เกิดรายได้แก่ผู้ประกอบการเป็นจำนวนมาก นอกจากนี้ยังมีบทบาทในการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างมนุษยชาติ ก่อให้เกิดสันติภาพความเป็นไมตรีและความเข้าใจระหว่างประเทศ รวมถึงการอนุรักษ์ฟื้นฟูมรดกทางวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม (ธรรมบุญประจวบเหมาะ. 2529 : 3) จึงพบว่าประเทศต่าง ๆ ในโลกต่างหันมาให้ความสำคัญกับธุรกิจนี้มากขึ้น รวมทั้งในประเทศไทย เพราะมีความเชื่อว่าธุรกิจดังกล่าวจะก่อให้เกิดการสร้างงาน การสร้างอาชีพและเกิดการกระจายรายได้ในท้องถิ่น สามารถก่อให้เกิดธุรกิจใหม่ ๆ ในท้องถิ่น เช่น ธุรกิจโรงแรมร้านอาหาร ร้านขายของที่ระลึก ซึ่งจะสร้างรายได้ให้แก่ประเทศได้เป็นจำนวนมาก ดังจะพบว่าในปัจจุบันที่ชวของประเทศไทยเป็นธุรกิจที่สามารถทำรายได้เข้าประเทศได้เป็นอันดับหนึ่ง (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. 2544 : 82) จนกระทั่งรัฐบาลไทยได้กำหนดนโยบายส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเป็นนโยบายที่สำคัญในการกระตุ้นเศรษฐกิจของประเทศ ทั้งในด้านการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้มีความพร้อมในการรองรับนักท่องเที่ยว การสร้างความประทับใจให้แก่ผู้มาเยือน และในด้านการส่งเสริมให้มีการท่องเที่ยวภายในประเทศให้มากขึ้น

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือเป็นดินแดนแห่งอารยธรรมอันหลากหลายบนพื้นที่กว้างใหญ่ไพศาลถึง 108,854.30 ตารางกิโลเมตร ครอบคลุมพื้นที่ 1 ใน 3 ของประเทศ ประกอบไปด้วยจังหวัดต่าง ๆ จำนวน 19 จังหวัด ได้แก่ นครราชสีมา ขอนแก่น ชัยภูมิ บุรีรัมย์ อุดรธานี สุรินทร์ ศรีสะเกษ ร้อยเอ็ด มหาสารคาม เลย สกลนคร หนองคาย หนองบัวลำภู อุดรธานี มุกดาหาร อุบลราชธานี และอำนาจเจริญ โดยปัจจุบันภาคตะวันออกเฉียงเหนือกำลังได้รับการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวในท้องถิ่นจากภาครัฐบาลในทุก ๆ ด้าน เพื่อทำให้เป็นศูนย์กลางความเจริญด้านอุตสาหกรรม เทคโนโลยี และการท่องเที่ยว เนื่องจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือเป็นภาคที่มีอาณาเขตกว้างขวาง มีทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจและนำศึกษากระจายอยู่ทั่วไปตามจังหวัดต่าง ๆ ของภาค (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. 2542 : 3)

จังหวัดนครราชสีมาเป็นจังหวัดหนึ่งในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่มีสถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจมีพื้นที่ 20,493 ตารางกิโลเมตร ระยะห่างจากกรุงเทพมหานครทางรถยนต์ 259 กิโลเมตร สถานที่ท่องเที่ยวในจังหวัดแยกตามอำเภอต่าง ๆ ได้แก่ อำเภอเมือง เช่น อุทยานวิเชียรมาศ

ประจวบพลอำเภอโนนสูง เช่น แหล่งโบราณคดีบ้านปราสาท อำเภอพิมาย เช่น ปราสาทหินพิมาย ไทรงาม อำเภอโชคชัย เช่น หมู่บ้านเครื่องปั้นดินเผาบ้านแกวียน อำเภอเสิงสาง เช่น อุทยานแห่งชาติทับลาน อำเภอปักธงชัย เช่น วัดหน้าพระธาตุ เขื่อนลำพระเพลิง อำเภอวังน้ำเขียว เช่น เขื่อนแม่ม้าย อำเภอสูงเนิน เช่น ปราสาทโนนกู่ พระนอนหินทราย อำเภอสีคิ้ว เช่น เขื่อนลำตะคอง อำเภอด่านขุนทด เช่น วัดบ้านไร่ อำเภอปากช่อง เช่น อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เขต 1. 2545 : 5)

แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ที่สำคัญแห่งหนึ่งของจังหวัดนครราชสีมาคือ อำเภอพิมายห่างจากตัวจังหวัดไปทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือประมาณ 56 กิโลเมตร ห่างจากกรุงเทพฯ ประมาณ 286 กิโลเมตร โดยทางหลวงหมายเลข 1 และหมายเลข 21 ใช้เวลาในการเดินทางประมาณ 4 ชั่วโมงหากเดินทางโดยรถโดยสารประจำทาง จะมีรถโดยสารประจำทางจากจังหวัดนครราชสีมาถึงอำเภอพิมายตลอดทั้งวัน ปราสาทหินพิมายสร้างขึ้นในศาสนาพุทธนิกายมหายาน สันนิษฐานว่าเริ่มสร้างขึ้นในสมัยของพระเจ้าสุริยวงศาธรรมิกราช 1 และระบอบการปกครอง 1579 และ 1589 รูปแบบทางศิลปกรรมของตัวปราสาทเป็นศิลปะแบบปาปวน โดยมีศิลปะแบบนครวัด ซึ่งเป็นที่นิยมกันสมัยต่อมาปนอยู่บ้าง (กรมศิลปากร กองโบราณคดี. 2545 : 5-20)

อุทยานประวัติศาสตร์พิมายเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของอำเภอพิมายทำให้ประชากรในอำเภอมีรายได้เพิ่มขึ้นและจับจ่ายหมุนเวียนอยู่ในชุมชน เกิดการผลิตและการนำอาหารมาบริโภคในท้องถิ่นทำให้เกิดประโยชน์สูงสุดในรูปแบบของสินค้าพื้นเมืองและของที่ระลึก ตลอดจนการบริการในท้องถิ่นทำให้ประชาชนรู้จักใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์และเกิดความภาคภูมิใจ รักถิ่นกำเนิดของตนเอง

จากการเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญแห่งหนึ่งของจังหวัด และเป็นที่ยุติของนักท่องเที่ยวทำให้ผู้ศึกษาต้องการทราบถึงการให้ความสำคัญต่อปัจจัยที่มีผลต่อการเดินทางมาท่องเที่ยวอุทยานประวัติศาสตร์พิมายในด้านต่าง ๆ ของนักท่องเที่ยวว่ามีมากน้อยเพียงใด เพื่อนำผลที่ได้ไปพัฒนาปรับปรุงธุรกิจท่องเที่ยวของอำเภอ ให้ตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวได้สูงสุดอันเป็นหัวใจของการให้บริการแก่ลูกค้าเพื่อเพิ่มรายได้ให้กับชุมชนให้มากยิ่งขึ้น

ความสำคัญของการศึกษา

เพื่อเป็นข้อเสนอแนะสำหรับการพัฒนาการบริการท่องเที่ยวอุทยานประวัติศาสตร์พิมาย อำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา

กรอบแนวคิดในการศึกษา

การศึกษาในครั้งนี้เป็นการศึกษาระดับความสำคัญที่นักท่องเที่ยวมีต่อองค์ประกอบที่เกี่ยวกับการบริการการท่องเที่ยวอุทยานประวัติศาสตร์พิมายเพื่อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวในอำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา โดยใช้กรอบแนวคิดของส่วนผสมทางการตลาดของธุรกิจบริการ 7 ด้านได้แก่ ด้านผลิตภัณฑ์และบริการ (Product and Service) ด้านราคา (Price) ด้านทำเลที่ตั้ง (Place) ด้านการส่งเสริมการตลาด (Promotion) ด้านบุคลากร (People) ด้านกระบวนการ (Process) และด้านลักษณะทางกายภาพ (Physical Evidence) เพื่อหาคำตอบระดับความสำคัญต่อองค์ประกอบในแต่ละด้านจากความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว (ศิริวรรณ เสรวิรัตน์ และคณะ. 2541)

ความมุ่งหมายของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาวัตถุประสงค์และแผนการเดินทางของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวอุทยานประวัติศาสตร์พิมาย อำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการเดินทางมาท่องเที่ยวอุทยานประวัติศาสตร์พิมาย อำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา
3. เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการเดินทางมาท่องเที่ยวอุทยานประวัติศาสตร์พิมาย อำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา ของนักท่องเที่ยวที่มีความแตกต่างกันในเรื่องเพศ ระดับการศึกษา และอาชีพ
4. เพื่อสร้างแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวอุทยานประวัติศาสตร์พิมาย จังหวัดนครราชสีมา

ขอบเขตของการศึกษา

1. ประชากร คือ กลุ่มนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เข้ามาเที่ยวในอำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา ในเดือนกรกฎาคม 2546 ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 17,673 คน
2. กลุ่มตัวอย่าง คือ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวอุทยานประวัติศาสตร์พิมาย จำนวน 300 คน
3. ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล เดือน กรกฎาคม พ.ศ. 2547
4. พื้นที่ในการศึกษา บริเวณอุทยานประวัติศาสตร์พิมาย

5. ตัวแปรที่ศึกษา

5.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา และอาชีพของนักท่องเที่ยว

5.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ระดับความสำคัญต่อปัจจัยเกี่ยวกับบริการท่องเที่ยวอุทยานประวัติศาสตร์พิมาย

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. นักท่องเที่ยวที่มีการศึกษาค่าต่างกัน ให้ความสำคัญต่อปัจจัยในการเดินทางมาท่องเที่ยวอุทยานประวัติศาสตร์พิมาย จังหวัดนครราชสีมา แตกต่างกัน
2. นักท่องเที่ยวที่มีอาชีพต่างกัน ให้ความสำคัญต่อปัจจัยในการเดินทางมาท่องเที่ยวอุทยานประวัติศาสตร์พิมาย จังหวัดนครราชสีมา แตกต่างกัน
3. นักท่องเที่ยวที่มีเพศต่างกัน ให้ความสำคัญต่อปัจจัยในการเดินทางมาท่องเที่ยวอุทยานประวัติศาสตร์พิมาย จังหวัดนครราชสีมา แตกต่างกัน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การบริการท่องเที่ยว หมายถึง กิจกรรมด้านการผลิตสินค้าและบริการเพื่ออำนวยความสะดวกและตอบสนองความต้องการของนักเดินทางท่องเที่ยวเพื่อให้นักท่องเที่ยวสามารถท่องเที่ยวได้ตามวัตถุประสงค์
2. นักท่องเที่ยว หมายถึง บุคคลที่เดินทางจากถิ่นพำนักของตนเองเพื่อมาท่องเที่ยวในอุทยานประวัติศาสตร์พิมาย อังก่อพิมาย จังหวัดนครราชสีมา
3. แหล่งท่องเที่ยวอังก่อพิมาย หมายถึง อุทยานประวัติศาสตร์พิมาย อังก่อพิมาย จังหวัดนครราชสีมา

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้ศึกษาได้ทำการค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังหัวข้อต่อไปนี้

1. ส่วนผสมทางการตลาดสำหรับธุรกิจบริการ
2. ความรู้เกี่ยวกับธุรกิจท่องเที่ยว
3. ความรู้เกี่ยวกับอุทยานประวัติศาสตร์อังก่อพิมาย จังหวัดนครราชสีมา
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ส่วนผสมทางการตลาดสำหรับธุรกิจบริการ

แนวคิดการกำหนดกลยุทธ์การบริการของจากส่วนผสมทางการตลาด 7 ด้าน (Boom, B.H. and Bitner. 1981 : 95) คือ ด้านผลิตภัณฑ์และบริการ (Product and Service) ด้านราคา (Price) ด้านทำเลที่ตั้ง (Place) ด้านการส่งเสริมการตลาด (Promotion) ด้านบุคลากร (People) ด้านกระบวนการ (Process) และด้านลักษณะทางกายภาพ (Physical Evidence)

1. ด้านผลิตภัณฑ์และบริการ (Product and Service) จะต้องมีการพิจารณาออกแบบหรือพัฒนาขึ้นมาได้ตรงกับความต้องการของตลาดและลูกค้า ความหมายของผลิตภัณฑ์นี้ หมายถึงแบบ รูปร่างของผลิตภัณฑ์หรือบริการที่เกี่ยวข้องกับผลิตภัณฑ์นั้น ๆ ส่วนสำคัญที่สุดของเรื่องผลิตภัณฑ์หรือบริการ คือ การมุ่งพยายามพัฒนาให้มีสิ่งซึ่งสามารถตอบสนองความต้องการของลูกค้าได้ แม้ว่าผลิตภัณฑ์หรือบริการจะเป็นเพียงด้านเดียวของส่วนผสมทางการตลาดก็ตาม แต่นับว่ามี ความสำคัญที่สุดที่นำมาศึกษาหรือพิจารณาก่อน เพราะตัวผลิตภัณฑ์หรือบริการจะเป็นสิ่งที่ถูกค้าสนใจพิจารณามากที่สุด (ธงชัย สันติวงษ์. 2546 : 41)

2. ด้านทำเลที่ตั้ง (Place) หรือการไปให้ถึงเป้าหมาย กล่าวคือ ผลิตภัณฑ์หรือบริการที่ศึกษาไม่สามารถไปถึงทันเวลาและในสถานที่ที่มีความต้องการแล้ว ผลิตภัณฑ์หรือบริการนั้น ๆ ก็ จะไร้ความหมาย ดังนั้น ในด้านของทำเลที่ตั้งจึงมีการพิจารณาถึงสถานที่ เวลา และบุคคลที่สินค้าและบริการควรจะถูกนำไปเสนอขายให้

โดยปกติการเคลื่อนตัวของสินค้าและบริการจะไม่ดำเนินไปได้ด้วยดีด้วยตัวเองแต่จะ ขึ้นอยู่กับช่องทางการจัดจำหน่ายที่มีกิจกรรมทางการตลาดต่าง ๆ มากมายเกี่ยวข้องอยู่ ทั้งจากสถาบัน ที่ทำหน้าที่ค้าขาย (Institutions) และคนกลาง (Middle Men) หลายฝ่ายด้วยกันกว่าจะมาถึงมือ

ผู้บริหารคนสุดท้าย ทั้งสถาบันการค้าและคนกลางต่างก็เป็นช่องทางการจัดจำหน่าย (Channel of Distribution) ซึ่งนักการตลาดต้องเกี่ยวข้องกับอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ และโดยเฉพาะอย่างยิ่งหัวข้อนี้จะ เป็นหัวข้อสำคัญที่สุดของผู้จัดการฝ่ายขายและผู้จัดการฝ่ายจัดส่งรวมทั้งพ่อค้าคนกลางจำนวนไม่น้อย ที่ต้องสนใจเป็นพิเศษ

ในทางปฏิบัติ บางครั้งอาจมีบ้างที่ระบบการจำหน่ายอาจมีขั้นตอนสั้นนิดเดียว โดยอาจเป็นเพียงขั้นตอนเดียว คือ จากผู้ผลิตไปถึงผู้บริโภคเลยก็ว่าได้ แต่ส่วนมากแล้วการขาย มักจะต้องเกี่ยวข้องกับคนกลางจำนวนมากเสมอ และตามสภาพความเป็นจริง ถ้าผู้บริหารการตลาด ได้มีจุดมุ่งในเป้าหมายตลาดหลาย ๆ แห่งพร้อมกันแล้ว การต้องอาศัยช่องทางการจัดจำหน่ายหลาย ๆ ทางก็นับว่าเป็นสิ่งจำเป็น

กล่าวโดยสรุป การพิจารณาส่วนผสมการตลาดว่าด้วย "ท่ามกลางหรือสถานที่" นี้ คือ จะเกี่ยวข้องกับปัญหาทั้งหลาย ตลอดจนหน้าที่และชนิดของสถาบันต่าง ๆ ที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับการนำผลิตภัณฑ์และบริการที่ออกแบบแล้ว ไปยังตลาดเป้าหมายนั่นเอง

3. การส่งเสริมการตลาด (Promotion) หรือการแจ้ง การบอกกล่าว และการขาย ความคิดความเข้าใจให้ลูกค้าได้รู้ การประชาสัมพันธ์จะเกี่ยวข้องกับวิชาการต่าง ๆ ที่ใช้สำหรับ สื่อความ (Communicate) ให้ถึงเป้าหมาย ให้ได้ทราบถึงผลิตภัณฑ์และบริการที่ต้องการว่าให้มี จำหน่าย ณ ที่ใด ณ ะดับราคาใด

การส่งเสริมการตลาดจะประกอบด้วยการขายโดยพนักงานขาย (Personal Selling) การขายโดยทั่วไป (Mass Selling) และการส่งเสริมการขาย (Sales Promotion) ซึ่งผู้บริหาร การตลาดจะต้องพิจารณานำวิธีต่าง ๆ เหล่านี้ประกอบเข้าด้วยกัน ให้เป็นการส่งเสริมการจำหน่าย ที่มีประสิทธิภาพที่สุด เพราะเป็นงานสำคัญของผู้บริหารการตลาด ที่ต้องตัดสินใจกำหนดนโยบาย การส่งเสริมการจำหน่าย เพื่อให้เหมาะกับกลยุทธ์การตลาดอื่น ๆ

4. ด้านราคา (Price) ต้องมีการกำหนดให้ถูกต้องและเหมาะสม ในเรื่องราคาดังนี้จะเป็น หัวใจของส่วนผสมทางการตลาดทั้งหมด และเป็นกลไกที่สามารถดึงดูดความสนใจให้เกิดขึ้นมาได้ ในการกำหนดราคาดังนี้จะต้องมีการพิจารณาถึงลักษณะของการแข่งขันในตลาดเป้าหมาย และปฏิกริยา ของลูกค้าต่อราคาที่แตกต่างกัน วิธีการที่เกี่ยวข้องในการกำหนดส่วนเพิ่ม (Markups) และส่วนลด (Discounts) และเงื่อนไขการขาย (Terms of Sale) จะต้องพิจารณากำหนดให้ถูกต้อง หากลูกค้าไม่ ชอบรับในเรื่องราวมืด ปัญหาที่จะเกิดขึ้น โดยแผนงานต่าง ๆ ที่กำหนดไว้แล้วจะเสียหายหมด นำไปใช้ปฏิบัติไม่ได้ ถึงแม้ว่าราคาจะเป็นเพียงส่วนเดียวของส่วนผสมทางการตลาดก็ตาม แต่ก็ เป็นส่วนสำคัญที่ลูกค้าจะจำยอมออกมาเมื่อเขาได้พอใจในส่วนผสมทางการตลาดของบริษัทแล้ว ราคาจึง เป็นตัวตัดสินใจที่สำคัญที่ผู้บริหารทางการตลาดต้องสนใจเป็นพิเศษ

กล่าวโดยสรุป “ราคา” จะเกี่ยวข้องกับกำหนดยุทธศาสตร์ที่เหมาะสมที่สุดที่จะใช้ผลิตภัณฑ์และบริการที่คืออยู่แล้วให้ออกไปสู่ที่ที่มีความต้องการ โดยวิธีการประชาสัมพันธ์หรือส่งเสริมการจัดจำหน่ายที่ดี เหมาะกับตลาดเป้าหมาย

5. ด้านบุคลากร (People) นั่นคือ การนำเสนอบริการต่าง ๆ ส่วนมากมักต่างต้องพึ่งพาใช้คนในการให้บริการและต่างต้องทำให้กับลูกค้าโดยตรง เช่น ความสุภาพและพิถีพิถันของพนักงานต้อนรับและบริการของภัตตาคารในโรงแรมหรูระดับ 5 ดาวนั้น จะเป็นส่วนสำคัญในการสร้างความประทับใจให้กับลูกค้าในกรณีที่ได้สัมผัสรับบริการในความหมายที่ พนักงานต้อนรับคือส่วนประกอบของผลิตภัณฑ์ที่ผู้บริโภคซื้อ

6. ด้านกระบวนการ (Process) โดยที่บริการต่าง ๆ มักจะต้องมีการนำส่งไปยังลูกค้าที่เป็นผู้รับ ซึ่งในการนี้การนำส่งก็ต้องอาศัยกระบวนการหรือขั้นตอนการบริการต่าง ๆ ที่ลูกค้าต่างต้องจ่าย ให้ค่าบริการให้ เช่น การใช้บริการบัตร ATM เพื่อถอนเงิน หรือ บัตรเครดิต เพื่อการซื้อสินค้าและบริการที่มีความสะดวกต่างกัน หรือแม้แต่การใช้บริการฝาก - ถอนโดยพนักงานของธนาคาร ส่วนเป็นบริการที่มีความรวดเร็ว ถูกต้องและมีคุณค่าต่างกัน

7. ด้านความพร้อมทางกายภาพ (Physical Evidence) คือ ส่วนประกอบทางด้านกายภาพของการบริการ นับตั้งแต่ความพร้อมของอาคารสถานที่ อุปกรณ์และเครื่องมือเครื่องใช้ ตลอดจนแบบฟอร์มเอกสารในการบริการ กับบรรยากาศสภาพแวดล้อมทั่วไป ส่วนแต่เป็นปัจจัยความพร้อมทางกายภาพที่ทำให้การบริการสำเร็จได้ด้วยดี ดังตัวอย่าง ร้านแต่งผมที่ควรมีเครื่องมือทำผมครบชุดหรือสถานออกกอล์ฟก็ควรมีความพร้อมของอุปกรณ์ ทำนองเดียวกัน บริษัทประกันภัย ก็ควรมีความพร้อมของเงื่อนไขการเอาประกันภัยต่าง ๆ ให้เลือกได้เพื่อจะให้ลูกค้าเลือกซื้อตามที่เหมาะสมกับคนเป็นต้น

ในการศึกษาครั้งนี้จะศึกษาโดยใช้หลักส่วนผสมทางการตลาด 7 ด้าน คือ ด้านผลิตภัณฑ์และบริการ (Product and Service) ด้านราคา (Price) ด้านทำเลที่ตั้ง (Place) ด้านการส่งเสริมการตลาด (Promotion) ด้านบุคลากร (People) ด้านกระบวนการ (Process) และด้านลักษณะทางกายภาพ (Physical Evidence)

ความรู้เกี่ยวกับธุรกิจท่องเที่ยว

1. ความหมายของธุรกิจท่องเที่ยว

แมคอินทอช (McIntosh. 1972 : 72) ได้ให้คำจำกัดความของการท่องเที่ยวไว้ว่า การท่องเที่ยวเป็นกระบวนการนันทนาการ (Recreation) รูปแบบหนึ่งที่เกิดขึ้นระหว่างเวลาว่าง (Leisure time) ที่มีการเดินทางเข้ามาเกี่ยวข้อง โดยเป็นการเดินทางจากที่หนึ่งที่มีจุดหมายถึงที่อยู่อาศัย

ไปยังอีกที่หนึ่งที่ถือเป็นแหล่งท่องเที่ยว เพื่อเปลี่ยนบรรยากาศและสิ่งแวดล้อม โดยมีแรงกระตุ้นจากความต้องการในด้านกายภาพ ด้านวัฒนธรรม ด้านการปฏิสัมพันธ์ และด้านสถานะหรือเกียรติคุณ

เซสซ่า (Sessa. 1980 : 87) ได้ให้คำจำกัดความอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวหมายถึง กลุ่มกิจกรรมใด ๆ ในสังคมที่ให้ผลผลิตและบริการ ซึ่งอำนวยความสะดวกให้มนุษย์ทั้งทางด้านจิตใจและร่างกาย และตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว

แมคอินทอช และเกลด์เนอร์ (McIntosh and Goeldner. 1984 : 80) ได้ให้คำจำกัดความการท่องเที่ยว หมายถึง ผลรวมของปรากฏการณ์ต่าง ๆ และความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักท่องเที่ยวกับธุรกิจและบริการต่าง ๆ รวมทั้งกับรัฐบาลและประชาชนในท้องถิ่นซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องอยู่ในกิจกรรมหรือกระบวนการในการดึงดูดด้วยการให้การต้อนรับที่อบอุ่นเปี่ยมไมตรีจิตแก่นักท่องเที่ยวหรือผู้มาเยือน

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (การจัดการธุรกิจท่องเที่ยว. 2546 : 6) ได้ให้คำจำกัดความธุรกิจท่องเที่ยวหมายถึง กิจกรรมด้านการผลิตสินค้าและบริการเพื่ออำนวยความสะดวกและตอบสนองความต้องการของนักเดินทางท่องเที่ยว เพื่อให้นักท่องเที่ยวสามารถท่องเที่ยวได้ตามวัตถุประสงค์ เช่น ธุรกิจคมนาคมขนส่ง ที่พักแรม ภัตตาคาร ร้านอาหาร บริการนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ร้านค้าของที่ระลึกและสินค้าพื้นเมือง เป็นต้น โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อแสวงหากำไร

2. ประวัติและวิวัฒนาการการท่องเที่ยวของประเทศไทย

สิริ ฮานสุโพธิ์ (2543 : 38) ได้กล่าวเกี่ยวกับประวัติและวิวัฒนาการการท่องเที่ยวว่า การท่องเที่ยวของประเทศไทยทั้งสังคมชนบทและสังคมเมือง ในอดีต "วัด" จัดเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวที่สำคัญยิ่งเพราะประชาชนส่วนใหญ่มีนับถือพุทธศาสนา เมื่อมีการทำบุญและกิจกรรมต่าง ๆ ทางศาสนาจึงจัดขึ้นที่วัด โดยมีมหรสพเป็นปัจจัยดึงดูดให้ประชาชนที่อยู่ในหมู่บ้านและหมู่บ้านใกล้เคียงไปทำบุญ ตลอดจนเที่ยวชมมหรสพเพื่อพักผ่อนหย่อนใจ รวมทั้งเป็นการพบปะญาติมิตรภายหลังจากที่เหน็ดเหนื่อยทำงานมาตลอดทั้งปี ตามประเพณีนิยมของวัฒนธรรมไทยที่ปฏิบัติสืบเนื่องต่อกัน

มาต่อมาการท่องเที่ยวได้เริ่มต้นมองเห็นเป็นภาพชัดเจนในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ตอนต้น และปรากฏเป็นระบบขึ้นอย่างมั่นคงเมื่อปี พ.ศ. 2503 อันเป็นปีที่ได้มีพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งองค์การส่งเสริมการท่องเที่ยวขึ้น เพื่อเป็นองค์กรที่ทำหน้าที่พัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวของชาติ ซึ่งการท่องเที่ยวในอดีตของโลกกับวิวัฒนาการการท่องเที่ยวของประเทศไทยมีความเกี่ยวเนื่องกัน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

วอลเทอร์ เมเยอร์ (Walter Meyer. 1988 : 59-75) เชื่อว่า รากฐานการท่องเที่ยวระหว่างประเทศของไทย ถ้าพิจารณาอย่างเป็นระบบแล้ว พบว่าการเริ่มรากฐานการท่องเที่ยว

ของไทยในยุคใหม่เริ่มหลังนโยบายเปิดประเทศ นับตั้งแต่หลังการลงนามในสัญญาเบาริ่ง ในปี พ.ศ. 2398 ซึ่งในระบะนั้นโรงแรมและบ้านพักของชาวตะวันตกได้เริ่มเข้าตั้งอยู่ในประเทศไทย ในระบะนั้นการท่องเที่ยวของโลกก็กำลังเข้าสู่ยุคของการเที่ยวที่เป็นธุรกิจท่องเที่ยวรอบโลกชนิดรวมกิจกรรมสำเร็จ (Packaged) มีการจัดนำเที่ยวทางเรือเดินสมุทรขนาดใหญ่ และพักในโรงแรมชั้นดี

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. 2529 : 27) ได้อธิบายถึงวิวัฒนาการการท่องเที่ยวของประเทศไทยเพิ่มเติมว่า ในปี พ.ศ. 2503 จอมพลสฤษดิ์ รัช นายกรัฐมนตรี ก็ได้ประกาศจัดสร้างองค์การส่งเสริมการท่องเที่ยว (อ.ส.ท.) ขึ้น และอ้างถึงความสำคัญของการท่องเที่ยวว่า รายได้อาจจะไม่ได้เข้าสู่รัฐบาลโดยตรง แต่จะกระจายไปสู่ประชาชนทุกหมู่เหล่าและเหนือสิ่งอื่นใดก็คือ รายได้ที่ยังมองไม่เห็น อันได้แก่ ความนิยมยกย่องคนไทยเมื่อได้เห็นวัฒนธรรมและคุณธรรมของคนไทย ซึ่งมีค่าอิ่งกว่าเงินตราเสียอีก

เสรี วังสไฟจิตร (2534 : 102) ได้อธิบายว่าหลังจากการอดสูกรรมของจอมพลสฤษดิ์ รัชรงค์ ในปี พ.ศ.2506 รัฐบาลจอมพลถนอมถิกคิจจร ในสมัยต่อมาก็ได้ใช้นโยบายพัฒนาประเทศเช่นเดียวกับสมัยจอมพลสฤษดิ์ รัชรงค์ และในช่วงนั้นก็ได้อินยอมให้สหรัฐอเมริกาตั้งฐานทัพในประเทศไทยด้วย ซึ่งก่อให้เกิดผลกระทบต่อเศรษฐกิจสังคมและวัฒนธรรมของชาติอย่างมหาศาล และการท่องเที่ยวก็พลอยได้รับผลพวงของการพัฒนาอย่างรุนแรงและรวดเร็ว มีบาร์ไนท์คลับ อาบอบนวด คอฟฟี่รีอปปต่าง ๆ เกิดขึ้นมากมายในละแวกใกล้ฐาน ทัพเหล่านั้น รวมทั้งการที่ทหารอเมริกันกลุ่มที่ได้พักแรมและพักผ่อน (Fest and Recreation) เลือกลงเดินทางมาท่องเที่ยวในประเทศไทยมากกว่าที่อื่น

เป้าหมายตามกรอบยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวไทย ปี พ.ศ. 2547 คือการวางรากฐานประเทศไทยมุ่งสู่การเป็น Tourism Capital of Asia มีการกำหนดทิศทางการดำเนินงานปรับตำแหน่งยุทธศาสตร์สู่ตลาดนักท่องเที่ยวคุณภาพ "มุ่งนักท่องเที่ยวคุณภาพ" (Best Quality Tourists) วัตถุประสงค์การดำเนินงานในภาพรวม

1. เพิ่มรายได้ที่เป็นเงินตราต่างประเทศ โดย...
 - 1.1 เพิ่มค่าใช้จ่าย / คน / วัน
 - 1.2 เร่งอัตราการเติบโตของจำนวนนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศให้กลับคืนสู่แนวโน้มปกติ (เน้นกลุ่มคุณภาพและ First Visit)
 - 1.3 รักษาวันพักเฉลี่ยมิให้ลดลง
2. เพิ่มศักยภาพในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวของภาครัฐและเอกชนไทย
3. ส่งเสริมการท่องเที่ยวร่วมกับประเทศพันธมิตรในภูมิภาค

4. ส่งเสริมไทยเที่ยวไทยเพื่อให้เกิดการกระจายรายได้ และเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจในภาพรวม (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. “แผนการตลาดการท่องเที่ยวปี 2547”)

3. ประเภทของการท่องเที่ยว

ประเภทของการท่องเที่ยวเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ช่วยส่งเสริมการท่องเที่ยวได้อีกทางหนึ่ง โดยในแง่ของสังคมวิทยาจะช่วยให้ผู้ศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องเข้าใจถึงมิติความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับมนุษย์มนุษย์กับสิ่งแวดล้อม ตลอดจนกิจกรรมต่างๆที่ปรากฏในแต่ละสังคมแตกต่างกัน จนทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความสนใจที่จะเข้าไปท่องเที่ยวเพื่อความเพลิดเพลิน

แวลีน สมิธ (Valene Smith. 1977 : 2-3) ได้จำแนกประเภทของการท่องเที่ยวออกเป็น 6 ประเภท ดังนี้

1. การท่องเที่ยวเพื่อชาติพันธุ์ (Ethnic Tourism) เป็นการท่องเที่ยวที่ประสงค์จะสังเกตการแสดงออกทางวัฒนธรรม และแบบแผนการใช้ชีวิตของประชากรต่างเผ่าพันธุ์ ซึ่งรวมไปถึงการไปเยือนบ้านเกิดเมืองนอน การเข้าร่วมพิธีกรรมรำผีฟ้า และการเข้าร่วมพิธีกรรมทางศาสนาต่างๆ

2. การท่องเที่ยวเพื่อสิ่งแวดล้อม (Environmental Tourism) เป็นการท่องเที่ยวที่เกิดจากสิ่งดึงดูดใจ (Attractions) ที่เป็นธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมากกว่าที่จะเน้นชาติพันธุ์ มนุษย์การกลับคืนสู่ธรรมชาติและ การชื่นชมต่อความสัมพันธ์ของผู้คนกับพื้นที่ภิกพ ซึ่งรวมถึงการถ่ายภาพการเดินทางไกล การปีนเขา การล่องเรือเล็ก และการค้างแรมปี

3. การท่องเที่ยวเพื่อวัฒนธรรม (Cultural Tourism) เป็นการเดินทางเพื่อสัมผัส และการเข้าร่วมใช้วิถีชีวิตเก่าๆที่กำลังจะสูญหายไปในช่วงที่ท่องเที่ยว เพื่อให้เข้าใจอย่างลึกซึ้งถึงประวัติความเป็นมา การดำเนินชีวิตที่แตกต่างไปจากวัฒนธรรมของคน เช่น การแสดงศิลปวัฒนธรรมประเพณี และงานเทศกาลต่างๆ

4. การท่องเที่ยวเพื่อประวัติศาสตร์ (Historical Tourism) เป็นการท่องเที่ยวชมพิพิธภัณฑสถานและโบราณวัตถุที่เน้นความรุ่งเรืองในอดีต อาจเป็นการไปชมอนุสาวรีย์ โบสถ์ วิหาร วัดต่างๆ และการแสดงแสงเสียงเหตุการณ์เด่นๆในอดีตกาล

5. การท่องเที่ยวเพื่อธุรกิจ (Business Tourism) มีลักษณะเด่นคือ การประชุม หรือการประชุมปะกัน หรือการสัมมนา ซึ่งมักรวมเอาการท่องเที่ยวประเภทอื่นเข้ามาไว้ด้วยเมื่อมีการท่องเที่ยวเพื่อธุรกิจเกิดขึ้น แหล่งท่องเที่ยวแต่ละแห่งจะมีการท่องเที่ยวได้หลายประเภท บางแห่งเป็นทั้งแหล่งท่องเที่ยวเพื่อนันทนาการ สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม แล้วแต่นักท่องเที่ยวจะต้องการอย่างไร

6. การท่องเที่ยวการนันทนาการ (Recreation Tourism) เป็นการเข้าร่วมในการแข่งขันกีฬา นันทุแรรักษาโรค การอาบแดด และการสมาคมกันในสิ่งแวดล้อมที่ผ่อนคลายจิตใจ

สถานที่ดังกล่าวได้แก่ หาดทราย ชายทะเล การแข่งขันกอล์ฟในสนามชั้นเยี่ยม และการแข่งขันเทนนิส ฯลฯ การส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวในกลุ่มนี้จะดึงดูดนักท่องเที่ยวที่憧憧การพักผ่อนหย่อนใจ โดยเฉพาะ

7. การท่องเที่ยวเพื่อเป็นรางวัล (Incentive Tourism) เป็นการท่องเที่ยวที่จัดขึ้นเพื่อเป็นรางวัลแก่พนักงาน เพื่อเป็นสวัสดิการของหน่วยงาน และบริษัทห้างร้านต่าง ๆ เพื่อการดูงาน ประชุม ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม และเพื่อนันทนาการ โดยหน่วยงานและบริษัทห้างร้านจะเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ทั้งหมด

กล่าวโดยสรุป การท่องเที่ยวที่วั้นเกิดขึ้นและดำเนินไปตามธรรมชาติมานานแล้ว จนกระทั่งปัจจุบันการท่องเที่ยวเป็นสิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้น (Man-made) จนจัดได้ว่าเป็นอุตสาหกรรมชนิดหนึ่งที่มีการพัฒนาขึ้นเรื่อย ๆ โดยคิดแปลงให้เกิดแหล่งท่องเที่ยวแบบใหม่ ๆ ที่หลากหลายเพื่อสนองความต้องการของมนุษย์

4. ความสำคัญของการท่องเที่ยว

สมบัติ กาญจนกิจ (2544 : 88-89) กล่าวว่าอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวประกอบด้วยธุรกิจหลายประเภท ธุรกิจที่เกี่ยวข้องโดยตรงได้แก่ ธุรกิจด้านการขนส่ง ธุรกิจด้านที่พักและอาหาร ธุรกิจนำเที่ยว และธุรกิจการค้าของที่ระลึก ธุรกิจเหล่านี้จะขายบริการแก่นักท่องเที่ยวโดยตรง และยังมีธุรกิจที่เกี่ยวข้องทางอ้อม เช่น การผลิตสินค้าเกษตรกรรม การผลิตหัตถกรรมพื้นบ้าน เป็นต้น

4.1 ความสำคัญของการท่องเที่ยวต่อเศรษฐกิจของประเทศ

4.1.1 การท่องเที่ยวก่อให้เกิดรายได้เป็นเงินตราต่างประเทศเข้าประเทศเป็นจำนวนมากการท่องเที่ยวสามารถหารายได้ในรูปของเงินตราต่างประเทศมากเป็นอันดับ 1 เมื่อเทียบกับรายได้จากสินค้าออกอื่น ๆ นอกจากนี้รายรับสุทธิในรูปของเงินตราต่างประเทศจากอุตสาหกรรมท่องเที่ยวยังมีส่วนช่วยให้ดุลชำระเงินของประเทศดีขึ้น

4.1.2 รายได้จากการท่องเที่ยวจะมีผลทบทวีคูณในการสร้างรายได้หมุนเวียนในระบบเศรษฐกิจเพิ่มขึ้นซึ่งจะทำให้ผลผลิตส่วนรวมของประเทศมีค่าทวีกว่าสองเท่าตัว

4.1.3 การท่องเที่ยวก่อให้เกิดการหมุนเวียนและการกระจายรายได้ไปสู่ภูมิภาค เมื่อเกิดการเดินทางท่องเที่ยวเข้าไปถึงแหล่งท่องเที่ยวในชนบท การพัฒนาความเจริญก็จะไปถึงภูมินาณั้น ๆ ก่อให้เกิดการสร้างสรรคสิ่งใหม่ ๆ ในท้องถิ่น เช่น โรงแรม กักตาคาร ร้านค้า สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ มีผู้ลงทุนในหลาย ๆ รูปแบบ ทำให้เกิดการสร้างงาน สร้างอาชีพอย่างกว้างขวางเป็นการสร้างรายได้สู่ประชาชนอย่างแท้จริง

4.1.4 การท่องเที่ยวมีบทบาทในการกระตุ้นให้เกิดการผลิต และนำเอาทรัพยากรของประเทศโดยเฉพาะของท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในอัตราที่สูง ในรูปของการผลิตสินค้าพื้นเมืองและสินค้าของที่ระลึก ตลอดจนการบริการในท้องถิ่นนั้น ๆ

4.1.5 การท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่ไม่สิ้นเปลืองวัตถุดิบ ผลผลิตขายได้
ทุกเวลาแล้วแต่ความเหมาะสมและความสามารถของผู้ขาย

4.1.6 การท่องเที่ยวช่วยกระตุ้นให้เกิดการผลิตเป็นวงจรหมุนเวียนภายในประเทศ
ทำให้เกิดการสร้างงาน สร้างอาชีพของประชาชนทั้งทางตรงและทางอ้อม เป็นการลดการว่างงานลง
ประชากรมีรายได้เพิ่มขึ้น ซึ่งส่งผลให้รัฐบาลได้รับรายได้ในรูปของภาษีอากรประเภทต่าง ๆ

4.2 ความสำคัญของการท่องเที่ยวต่อสังคม

4.2.1 การท่องเที่ยวมีส่วนในการส่งเสริมความสัมพันธ์ของมนุษยชาติ ก่อให้เกิด
ทัศนภาพความเป็นมิตรไมตรีและความเข้าใจอันดีระหว่างเจ้าของบ้านและผู้มาเยือน

4.2.2 การท่องเที่ยวมีบทบาทในการพัฒนาสร้างสรรค์ความเจริญทางสังคม
ให้เกิดแก่ท้องถิ่น ทำให้มีการก่อสร้างใหม่ ๆ มีการลงทุนทางด้านการผลิตเพื่อรองรับการบริการ
แก่ผู้มาเยือนท้องถิ่นทำให้ประชากรมีรายได้จากการมีงานทำ

4.2.3 การท่องเที่ยวก่อให้เกิดการอนุรักษ์ฟื้นฟูมรดกทางวัฒนธรรมและ
สิ่งแวดล้อม ก่อให้เกิดความภาคภูมิใจ ความสำนึก และตระหนักในคุณค่าของศิลปวัฒนธรรม
ตลอดจนการรักษาเอกลักษณ์ของชาติ ก่อให้เกิดความรู้สึกรักหวงแหนและรักผืนแผ่นดินที่อยู่อาศัย
ของคน

4.2.4 การท่องเที่ยวช่วยขจัดปัญหาความแตกต่างระหว่างเมืองกับชนบทช่วยจัด
ปัญหาการล้นไหลและเคลื่อนย้ายเข้ามาหางานทำหรือเสี่ยงโชคในเมืองของประชาชนในชนบท

4.2.5 การท่องเที่ยวช่วยให้ประชาชนในชนบทรู้จักใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์
รู้จักใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นมาผลิตและประดิษฐ์สิ่งของเครื่องใช้ในรูปแบบของสินค้าพื้นเมืองและของที่
ระลึกไว้สำหรับขายให้ผู้มาเยือน เป็นการหารายได้มาจุนเจือครอบครัวเพิ่มขึ้น

4.3 ความสำคัญของการท่องเที่ยวต่อการเมือง

4.3.1 การเดินทางท่องเที่ยวก่อให้เกิดความรู้สึกรับรู้ถึงความมั่นคงปลอดภัย เพราะ
การที่นักท่องเที่ยวจะเลือกเดินทางไปเยือนที่ใด ที่นั้นจะต้องมีความปลอดภัยเพียงพอ

4.3.2 การท่องเที่ยวเป็นวิถีทางที่มนุษย์ต่างสังคมจะได้พบปะรู้จักทำความเข้าใจ
กัน การเดินทางไปมาหาสู่กันภายในประเทศทำให้ได้รู้จัก คุณเคย รู้ปัญหา ฟ้าพายุภัยกัน เป็นการ
สร้างความรักสามัคคีสามัคคีสมานฉันท์ของคนในชาติ ในทำนองเดียวกันการเดินทางท่องเที่ยวระหว่าง
ประเทศจะเป็นการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม เสริมสร้างความเข้าใจอันดีที่จะนำไปสู่ความเป็นเพื่อนร่วม
โลกที่จะช่วยสร้างสรรค์สัมพันธไมตรี และความสงบสันติสุขในโลก

ความรู้เกี่ยวกับอุทยานประวัติศาสตร์พิมาย จังหวัดนครราชสีมา

1. ประวัติความเป็นมา

อุทยานประวัติศาสตร์พิมาย ตั้งอยู่ในตัวอำเภอพิมาย ประกอบด้วยโบราณสถานสมัยขอมที่ใหญ่โตและงดงามอลังการนั้นคือ “ปราสาทหินพิมาย” แหล่งโบราณคดีที่ทรงคุณค่าทางประวัติศาสตร์ บนพื้นที่ 115 ไร่ วางแผนผังเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้ากว้าง 565 เมตร ยาว 1,030 เมตร ชื่อ “พิมาย” น่าจะมาจากคำว่า “วิมาย” หรือ “วิมายปุระ” ที่ปรากฏในจารึกภาษาเขมรบนแผ่นหินทรงกรอบประติมากรรมของคคด้านหน้าของปราสาทหินพิมาย และยังปรากฏชื่อในจารึกอื่นอีกหลายแห่ง อาจจะเป็นคำที่ใช้เรียกรูปเคารพหรือศาสนสถาน สิ่งที่เป็นลักษณะพิเศษของปราสาทหินพิมาย คือ ปราสาทหินแห่งนี้ สร้างหันหน้าไปทางทิศใต้ต่างจากปราสาทหินอื่นที่มักหันหน้าไปทางทิศตะวันออก สันนิษฐานว่าเพื่อให้หันรับกับเส้นทางที่ตัดมาจากเมืองชโยธรปุระเมืองหลวงของอาณาจักรเขมรซึ่งเข้าสู่เมืองพิมายทางด้านทิศใต้ จากหลักฐานศิลาจารึก และศิลปปะการก่อสร้าง บ่งบอกว่าปราสาทหินพิมายคงจะเริ่มสร้างขึ้นในราวปลายพุทธศตวรรษที่ 16 ในสมัยพระเจ้าสุริยวรมันที่ 1 รูปแบบทางศิลปกรรมของตัวปราสาทเป็นแบบปาวานซึ่งเป็นศิลปะที่รุ่งเรืองในสมัยนั้น โดยมีลักษณะของศิลปะแบบนครวัดซึ่งเป็นที่นิยมในสมัยต่อมาปนอยู่บ้าง และมาต่อเติมอีกครั้งในราวต้นพุทธศตวรรษที่ 18 สมัยพระเจ้าชัยวรมันที่ 7 ซึ่งครั้งนั้นเมืองพิมายเป็นเมืองซึ่งมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับอาณาจักรเขมร ปราสาทหินแห่งนี้สร้างเป็นศาสนสถานในพุทธศาสนา ลัทธิมหาธานมาโดยตลอด เนื่องจากพระเจ้าสุริยวรมันที่ 1 และพระเจ้าชัยวรมันที่ 7 ทรงนับถือพุทธศาสนา ลัทธิมหาธาน (การท่องเทีซวแห่งประเทศไทย. 2547 : เว็ปไซค์)

2. ลักษณะของสิ่งก่อสร้างที่น่าสนใจ

สะพานนาคราช เมื่อเข้าไปเยี่ยมชมปราสาทหินพิมายจะผ่านส่วนนี้เป็นส่วนแรกเห็นสะพานนาคราชและประติมากรรมรูปสิงห์ ตั้งอยู่ด้านหน้าของซุ้มประตูด้านทิศใต้ของปรางค์ประธานซึ่งเป็นส่วนหน้าของปราสาท ทั้งนี้อาจมีจุดมุ่งหมายในการสร้างให้เป็นสัญลักษณ์แสดงถึงการเชื่อมต่อบรรหว่างโลกมนุษย์กับโลกสวรรค์ ตามคติความเชื่อในเรื่องจักรวาลทั้งในศาสนาฮินดูและศาสนาพุทธ มีลักษณะเป็นรูปกากบาท ยกพื้นขึ้นสูงจากพื้นดินประมาณ 2.50 เมตร ราวสะพานโคจรอบท่นเป็นลำตัวพญานาค ฐานอกแผ่พังพานเป็นนาคเจ็ดเศียร มีลำตัวคดกันเป็นแผ่น หันหน้าออกไปยังเชิงบันไดทั้งสี่ทิศ

ซุ้มประตูและกำแพงชั้นนอกของปราสาท ถัดจากสะพานนาคราชเข้ามาเป็นซุ้มประตูหรือที่เรียกว่า โคปุระ ของกำแพงปราสาทด้านทิศใต้ ก่อด้วยหินทราย มีผังเป็นรูปกากบาทและมีซุ้ม

ประตูกษณะเดียวกันนี้อีก 3 ทิศ คือ ทิศเหนือ ทิศตะวันออก และทิศตะวันตก โดยมีแนวกำแพงสร้างเชื่อมต่อกันเป็นผังรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า ขาวจากเหนือถึงใต้ 277.50 เมตร และกว้างจากตะวันออกไปตะวันตก 220 เมตร ซุ้มประตูด้านทิศตะวันตกมีทับหลังจีนหนึ่งสลักเป็นรูปขบวนแห่งพระพุทธรูปนาคปรกที่ประดิษฐานอยู่เหนือคานหาม

ซุ้มประตูและกำแพงชั้นใน (ระเบียงคค) เมื่อผ่านจากซุ้มประตูและกำแพงชั้นนอกไปก็จะถึงซุ้มประตูและกำแพงชั้นใน ซึ่งล้อมรอบปราสาทประธาน กำแพงชั้นในของปราสาทแตกต่างจากกำแพงชั้นนอก คือ ก่อเป็นห้องยาวต่อเนื่องกันคล้ายเป็นทางเดินมีหลังคาคลุม อันเป็นลักษณะที่เรียกว่า ระเบียงคค มีผังเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า ความยาวจากเหนือถึงใต้ 80 เมตร และความกว้างจากตะวันออกถึงตะวันตก 72 เมตร มีทางเดินกว้าง 2.35 เมตร เดินทะลุกันได้ตลอดทั้งสี่ด้าน หลังคามุงด้วยแผ่นหิน การบูรณะระเบียงคคเมื่อปี.ศ 2532 ได้พบแผ่นทองคุณดารูปคอกบัว 8 กลีบบรรจุไว้ในช่องบนพื้นหินของซุ้มประตูระเบียงคคเกือบจะทุกด้าน แผ่นทองเหล่านี้คงไว้เพื่อความเป็นสิริมงคลเหมือนที่พบในปราสาทอื่นอีกหลายแห่ง

ปราสาทประธาน ตั้งอยู่กลางลานภายในระเบียงคค เป็นศูนย์กลางของศาสนสถานแห่งนี้ ปราสาทประธานสร้างด้วยหินทรายสีขาวยังองค์ ต่างจากซุ้มประตู(โคปุระ) และกำแพงชั้นในและชั้นนอกที่สร้างด้วยหินทรายสีแดงเป็นหลัก มีหินทรายสีขาวเป็นส่วนประกอบบางส่วน เนื่องจากหินทรายสีขาวมีคุณสมบัติคงทนดีกว่าหินทรายสีแดง องค์ปราสาทสูง 28 เมตร ฐานสี่เหลี่ยมจัตุรัสย่อมุมไม้สิบสองขนาดด้านละ 22 เมตร ด้านหน้ามีมณฑปเชื่อมต่อกับองค์ปราสาทโดยมีฉนวนกัน องค์ปราสาทและมณฑปตั้งอยู่บนฐานเดียวกัน ส่วนด้านอื่น ๆ อีกสามด้านมีมุขยื่นออกไปมีบันไดและประตูขึ้นลงสู่องค์ปราสาททั้งสี่ด้าน

ปราสาทพรหมทัต ตั้งอยู่ด้านหน้าปราสาทประธานเอียงไปทางซ้ายสร้างด้วยศิลาแลง มีฐานเป็นรูปสี่เหลี่ยมย่อมุม กว้าง 14.50 สูงประมาณ 15 เมตร สร้างในสมัยพระเจ้าชัยวรมันที่ 7 ภายในปราสาทพบประติมากรรมหินทรายจำหลัก เป็นรูปประติมากรรมฉลององค์ของพระเจ้าชัยวรมันที่ 7 (จำลอง) ที่เรียกว่า ปราสาทพรหมทัต ก็เพื่อให้เข้ากับตำนานพื้นเมืองเรื่องท้าวพรหมทัตพระเจ้าแผ่นดินปัจจุบันกรมศิลปากร ได้เก็บรักษาองค์จริงไว้ที่พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติพิมาย

ปราสาทหินแดง ตั้งอยู่ทางด้านขวา สร้างด้วยหินทรายสีแดง กว้าง 11.40 เมตร สูง 15 เมตร มีมุขยื่นออกไปเป็นทางเข้าทั้ง 4 ทิศ เหนือกรอบประตูทางเข้าด้านทิศเหนือมีทับหลังสลักเป็นภาพเล่าเรื่องในมหากาพย์การละคอนกระหนาบ ออกจากระเบียงคค (กำแพงชั้นใน) มาบริเวณลานชั้นนอกทางด้านทิศตะวันตก ล้อมรอบด้วยกำแพงชั้นนอกอีกชั้นหนึ่ง ประกอบด้วยอาคารที่เรียกว่า บรรณาดัช มีสองหลังตั้งอยู่คู่กันและมีสระน้ำอยู่ทั้งสี่มุม

โบราณสถานนอกกำแพงปราสาทหินพิมาย มีสิ่งที่น่าสนใจดังนี้

ประตูเมืองและกำแพงเมืองพิมาย สร้างในสมัยพระเจ้าชัยวรมันที่ 7 บรรดาประตูเมือง ทั้ง 4 ทิศ ประตูรั้วด้านทิศใต้นับเป็นประตูเมืองที่สำคัญที่สุด เพราะรับกับถนนโบราณที่ตัดผ่านมา จากเมืองพระนครเข้าสู่ตัวปราสาทพิมาย หากหยุดยืนที่ช่องประตูเมืองด้านทิศใต้ จะมองเห็นปราสาท หินพิมายผ่านช่องประตูเมืองพอดี ลักษณะประตูเมืองมีแผนผังเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า มีทางผ่านตลอด กลางประตู ส่วนของหลังคาได้หักพังไปหมดแล้ว

เมรุพรหมทัต อยู่นอกกำแพงปราสาทด้านทิศตะวันออกเฉียงใต้ เป็นซากโบราณสถาน ก่อด้วยอิฐ ปัจจุบันเป็นรูปดินทับถมจนเป็นรูปกลมสูงประมาณ 30 เมตร เส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 59 เมตร ที่เรียกว่าเมรุพรหมทัตเพราะเชื่อว่าเป็นที่ถวายเพลิงพระศพท้าวพรหมทัตตามตำนานนั่นเอง แต่จากลักษณะการก่อสร้างเข้าใจว่าสร้างขึ้นในสมัยอยุธยาตอนปลาย นอกจากนี้ยังมีโบราณสถาน ทางด้านทิศใต้ได้แก่ ทำนงสระหม กุฎิฉาญี และ อโรคยาศาล (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. 2547)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

นิตยา วิุหรัศน์ (2526 : 18) ได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมใน กิจกรรมนันทนาการกลางแจ้งกับทัศนคติที่มีต่อสิ่งแวดล้อมของประชากรในกรุงเทพมหานคร พบว่า ประชากรเพศหญิงและเพศชายมีทัศนคติต่อสิ่งแวดล้อมในทุก ๆ เรื่องไม่แตกต่างกัน ส่วนระดับ การศึกษา อายุ และอาชีพที่ต่างกัน จะทำให้ประชากรมีทัศนคติต่อสิ่งแวดล้อมต่างกันในเรื่อง

ปริยาพร พรหมพิทักษ์ (2527 : 96-97) ได้ทำการศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อ แผนการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก บริเวณอุทยานแห่งชาติภูกระดึง จังหวัดเลยพบว่า นักท่องเที่ยวทั้งเพศชายและเพศหญิง ที่อายุแตกต่างกัน รายได้แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อ แผนการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกบริเวณอุทยานแห่งชาติภูกระดึงไม่แตกต่างกัน แต่สำหรับทาง ด้านการศึกษานั้น นักท่องเที่ยวที่มีการศึกษานี้แตกต่างกันจะมีความคิดเห็นต่อแผนการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกบริเวณอุทยานแห่งชาติภูกระดึงแตกต่างกัน

พันทิพา โฉมประดิษฐ์ (2530 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว ที่มีความคิดเห็นต่อแผนการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก บริเวณอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ พบว่า นักท่องเที่ยวที่ความแตกต่างกันทางด้านเพศ อายุ สถานภาพการสมรส การศึกษาระยะเดินทาง จากที่อยู่อาศัย ประเภทของกลุ่มเดินทาง ความถี่ในการเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการกลาง

เสาวณิต คังตระกูล (2533 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาความพึงพอใจของนัก ท่องเที่ยวต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพ บริเวณชายหาดหัวหิน พบว่านักท่องเที่ยวที่มีอายุ การศึกษา

สถานภาพการสมรส อาชีพ ที่อยู่อาศัย และประสบการณ์ที่ชาวชายทะเลต่างกัน มีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมบริเวณชายหาดหัวหินแตกต่างกัน

ถำพอง ศรีทับทิม (2535 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพบริเวณสะพานข้ามแม่น้ำแคว จังหวัดกาญจนบุรี พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีอายุ สถานภาพการสมรส การศึกษา อาชีพ รายได้ จังหวัดที่อยู่อาศัยในปัจจุบันประเภทกลุ่มนักท่องเที่ยวและจำนวนวันพักที่ต่างกัน มีผลต่อความพึงพอใจสภาพแวดล้อมทางกายภาพบริเวณสะพานข้ามแม่น้ำแคว จังหวัดกาญจนบุรี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สนั่น นันทรีโร (2540 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาปัญหาและสำรวจความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวกับประเทศไทย พบว่า ปัญหาที่นักท่องเที่ยวเห็นว่ามีความสำคัญ หรือรุนแรงที่สุด ได้แก่ มลภาวะทางอากาศ การจราจรติดขัด และสถานที่ที่นักท่องเที่ยวไปชมมากที่สุดในกรุงเทพฯ คือ วัดพระแก้วและพระบรมมหาราชวัง สำหรับค่าจังหวัดส่วนใหญ่ไปที่เชียงใหม่ นักท่องเที่ยวจำนวนมากบอกว่าชอบความเป็นกันเองของคนไทย

วรรณพร วณิชชานุกรและคณะ (2541 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในประเทศไทย พบว่านักท่องเที่ยวต่างชาติได้มีการเตรียมตัวเพื่อมาเที่ยวและใช้บริการมุกคฤเทศก์ อีกทั้งต้องการพบปะ พักกับชาวบ้านในการมาเที่ยวครั้งต่อไปมากกว่า นักท่องเที่ยวชาวไทย ในการเรียนรู้เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว ทั้ง 2 กลุ่มมีความต้องการหนังสือคู่มือการเดินทาง และแผนที่ตลอดจนสิ่งทีควรและไม่ควรปฏิบัติมากเป็นอันดับแรก

นิกร เกียรติพิบูลย์ (2544 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการพัฒนาสวนพฤกษศาสตร์ทุแค จังหวัดสระบุรี พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความพึงพอใจต่อการพัฒนาด้านต่าง ๆ ของสวนพฤกษศาสตร์ทุแค ได้แก่ การแบ่งเขตพื้นที่เพื่อใช้ประโยชน์ในกิจกรรมต่าง ๆ ร้อยละ 72.9 พื่อใจต่ออาคารสำนักงานและบ้านพัก ร้อยละ 72.1 และพอใจต่อความสะอาดของห้องน้ำ-ห้องสุขา ร้อยละ 52.3 นอกจากนี้ปัจจัยเกี่ยวกับอายุ อาชีพหลัก และประสบการณ์ของนักท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์ต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ธนากร วิชัยกุล (2545 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อสภาพแวดล้อมทางชีวภาพและการบริการ บริเวณศูนย์ศึกษารรรมชาติ สวนป่าทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี พบว่า นักท่องเที่ยวที่มีความแตกต่างกันของเพศ อายุ สถานภาพทางการศึกษา อาชีพ รายได้ ประเภทกลุ่มนักท่องเที่ยว จำนวนวันพัก และจำนวนครั้งที่มาศูนย์ศึกษารรรมชาติ สวนป่าทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี มีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมทางชีวภาพและการบริการบริเวณศูนย์ศึกษารรรมชาติ สวนป่าทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

ทางสถิติที่ระดับ .05

วิชิต อุทะโชค (2545 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาความคาดหวังและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการเข้าร่วมกิจกรรมล่องแก่งน้ำว้า อำเภอแม่จริม จังหวัดน่าน พบว่า ความรู้ความเข้าใจด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักท่องเที่ยวที่มีความสัมพันธ์กับความคาดหวัง ในด้านการจัดการท่องเที่ยวเพื่อรักษารวมชาติและสิ่งแวดล้อม และในด้านอัตราค่าของคนในท้องถิ่นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นอกจากนี้ยังพบว่านักท่องเที่ยวที่มีความคาดหวังในด้านการจัดการสื่อความหมายรวมชาติ ด้านความประทับใจรวมชาติและสิ่งแวดล้อมของล่องแก่งน้ำว้า ด้านการรักษาความปลอดภัยด้านการบริการอาหารเครื่องดื่ม และในด้านค่าใช้จ่ายในการร่วมกิจกรรมแตกต่างกับความพึงพอใจอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ศศิธร จันทร์ใบ (2545 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาทัศนคติการออกแบบปราสาทหินพิมาย อำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา พบว่า การเลือกทำเลที่ตั้งของเมืองและปราสาทที่อาศัยภูมิประเทศตามธรรมชาติเป็นส่วนของการสร้างเมืองตามระบบจักรวาลในพุทธศาสนา

ไพฑูรย์ ปานทอง (2546 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพบริเวณชายหาดชะอำ จังหวัดเพชรบุรี พบว่านักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีเพศต่างกัน มีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพบริเวณชายหาดชะอำ จังหวัดเพชรบุรี โดยรวมและรายด้านใกล้เคียงกัน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีระดับอายุต่างกัน มีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพบริเวณชายหาดชะอำ จังหวัดเพชรบุรี โดยรวมและด้านมนุษยสัมพันธ์ต่างกัน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สำหรับด้านรวมชาติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพบริเวณชายหาดชะอำ จังหวัดเพชรบุรี โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีอาชีพต่างกัน มีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพบริเวณชายหาดชะอำ จังหวัดเพชรบุรี โดยรวมและด้านมนุษยสัมพันธ์ต่างกันแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สำหรับด้านรวมชาติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

วิธีดำเนินการศึกษา

การศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อคุณภาพการบริการของธุรกิจท่องเที่ยว
อำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมาครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ดำเนินการตามหัวข้อต่าง ๆ ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ประกอบด้วย นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เข้ามาเที่ยว
อุทยานประวัติศาสตร์พิมาย อำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา ในเดือนกรกฎาคม 2546 ซึ่งมีจำนวน
ทั้งสิ้น 17,673 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยว
อุทยานประวัติศาสตร์พิมาย ได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 300 คน จากการที่ชบตรง
Krejciel และ Morgan (บุญชม ศรีสะอาด. 2535 : 40) โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ
(Convenience Sampling) พื้นที่ศึกษา คือ บริเวณอุทยานประวัติศาสตร์อำเภอพิมาย
จังหวัดนครราชสีมา

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งได้สร้างตาม
วัตถุประสงค์และกรอบแนวคิดที่กำหนดขึ้น โดยมีขั้นตอนในการดำเนินการดังนี้

1. การสร้างแบบสอบถาม

1.1 การศึกษานอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวัดระดับความสำคัญองค์ประกอบ
ด้านการบริการ และข้อเสนอแนะจากอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อเป็นกรอบแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

1.2 จัดสร้างแบบสอบถามตามกรอบที่กำหนด โดยให้ครอบคลุมถึงความมุ่งหมาย และลักษณะของการศึกษา

2. ลักษณะและเนื้อหาของแบบสอบถาม

มีทั้งคำถามปลายเปิดและคำถามปลายปิดโดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศอายุ สถานภาพ การสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้

ส่วนที่ 2 วัตถุประสงค์และแผนการเดินทางของนักท่องเที่ยวอุทยาน ประวัติศาสตร์ทิมาซ ของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อการให้บริการท่องเที่ยวอุทยาน ประวัติศาสตร์ทิมาซ จังหวัดนครราชสีมา ในองค์ประกอบ 7 ด้าน คือ

1. ด้านผลิตภัณฑ์และบริการ (Product and Service)
2. ด้านราคา (Price)
3. ด้านทำเลที่ตั้ง (Place)
4. ด้านการส่งเสริมการตลาด (Promotion)
5. ด้านบุคลากร (People)
6. ด้านกระบวนการ (Process)
7. ด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ (Physical Evidence)

ส่วนที่ 4 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการให้บริการท่องเที่ยวอุทยาน ประวัติศาสตร์ทิมาซ จังหวัดนครราชสีมา

3. คารทดสอบแบบสอบถาม

นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นมาหาค่าความตรง (Validity) และค่าความเที่ยงตรง (Reliability) ดังนี้

3.1 หาค่าความตรงเชิงเนื้อหา (Validity) แบบ Experts Judgement โดยให้ ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความถูกต้องเชิงเนื้อหา จำนวน 2 ท่าน ได้แก่

3.1.1 นายปวิวิท ทรรตสนดุขต์ หัวหน้าอุทยานประวัติศาสตร์ทิมาซ

3.1.2 อาจารย์ชฎาภรณ์ คงจุติรัตน์ อาจารย์คณะการบัญชีและการจัดการ

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม จากนั้นนำแบบสอบถามมาทำการปรับปรุงให้มีความสมบูรณ์

4. หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ได้โดยวิธีหาค่า Coefficient Alpha ของ Cronbach โดยนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับกลุ่มที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มประชากรจริง ได้แก่ นักท่องเที่ยวที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน แล้วนำคำตอบมาหาค่าความเชื่อมั่นของ แบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .87

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้ศึกษาขอหนังสือแนะนำตัวจากคณะกรรมการบัญชาและการจัดการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ถึง ผู้อำนวยการสำนักงานอุทยานประวัติศาสตร์พิมาย ศิลปากรที่ 12 นครราชสีมา เพื่อขอความร่วมมือ และขออนุญาตแจกแบบสอบถามเพื่อการศึกษาปัญหาพิเศษแก่นักท่องเที่ยว
2. ผู้ศึกษาและผู้ช่วย 3 คนแจกแบบสอบถามแก่นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวอุทยานประวัติศาสตร์พิมาย และเก็บรวบรวม
3. ผู้ศึกษาได้แจกแบบสอบถาม ใช้ระยะเวลาดำเนินการ 15 วัน โดยแจกแบบสอบถามในวันจันทร์ วันพุธ วันศุกร์ วันเสาร์ และวันอาทิตย์
4. ตรวจสอบความถูกต้องในการกรอกแบบสอบถามแต่ละชุดให้ได้ครบ 300 ฉบับ
5. ตรวจสอบให้คะแนน
6. แปลผลหาค่าเฉลี่ย

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อทำการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามเสร็จเรียบร้อยแล้ว นำข้อมูลดิบที่ได้มาประมวลผล แปลงข้อมูลที่ได้เป็นรหัสตัวเลข เพื่อให้สามารถประมวลผลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ และทำการวิเคราะห์ข้อมูล โดย

1. นำแบบสอบถามมาคำนวณการให้คะแนนตามเกณฑ์ ดังนี้

- มีระดับความสำคัญมากที่สุด ให้ 5 คะแนน
- มีระดับความสำคัญมาก ให้ 4 คะแนน
- มีระดับความสำคัญปานกลาง ให้ 3 คะแนน
- มีระดับความสำคัญน้อย ให้ 2 คะแนน
- มีระดับความสำคัญน้อยที่สุด ให้ 1 คะแนน

2. วิเคราะห์ข้อมูลโดยแปลผลตามเกณฑ์ ดังนี้

ช่วงค่าเฉลี่ย	ระดับความสำคัญ
4.51 - 5.00	มากที่สุด
3.51 - 4.50	มาก
2.51 - 3.50	ปานกลาง
1.51 - 2.50	น้อย
1.00 - 1.50	น้อยที่สุด

สถิติที่ใช้ในการศึกษา

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ใช้สถิติขั้นพื้นฐาน ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย สถิติทดสอบค่า F-test สถิติทดสอบค่า t-test สถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One - Way ANOVA)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษารพัฒนาการท่องเที่ยวอุทยานประวัติศาสตร์พิมาย อำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา ผู้ศึกษาได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับหัวข้อ ดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
2. ลำดับขั้นการนำเสนอผลการวิเคราะห์
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้ศึกษากำหนดความหมายของสัญลักษณ์ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

- N แทน จำนวนนักท่องเที่ยวที่สวนที่สวนอุทยานประวัติศาสตร์พิมาย
- \bar{X} แทน ค่าเฉลี่ย
- S.D. แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
- P แทน ค่าสถิติที่ใช้ในการเปรียบเทียบ
- t แทน ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน t - test
- F แทน ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน F - test
- * แทน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ลำดับขั้นในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับข้อมูลกลุ่มตัวอย่าง

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลวัตถุประสงค์และแผนการเดินทางมาท่องเที่ยวอุทยานประวัติศาสตร์พิมาย

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยที่นักท่องเที่ยวให้ความสำคัญเกี่ยวกับการบริการท่องเที่ยวอุทยานประวัติศาสตร์พิมาย ประกอบด้วย ด้านผลิตภัณฑ์และบริการ ด้านราคา ด้านทำเลที่ตั้ง ด้านการส่งเสริมการตลาด ด้านบุคลากร ด้านกระบวนการ และด้านลักษณะ

ทางกายภาพ

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างระดับการศึกษาและอาชีพกับปัจจัยที่นักท่องเที่ยวให้ระดับความสำคัญเกี่ยวกับการบริการท่องเที่ยวอุทยานประวัติศาสตร์พิมาย โดยใช้ค่า F-test และความแตกต่างระหว่างเพศกับปัจจัยที่นักท่องเที่ยวให้ระดับความสำคัญเกี่ยวกับการบริการท่องเที่ยวอุทยานประวัติศาสตร์พิมาย โดยใช้ค่า t-test

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวอุทยานประวัติศาสตร์พิมาย อังกอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา

ตาราง 1 ข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวอุทยานประวัติศาสตร์พิมาย อังกอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา

ลักษณะทั่วไป		จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ	ชาย	150	50.0
	หญิง	150	50.0
รวม		300	100.0
2. อายุ	13 - 20 ปี	46	15.3
	21 - 28 ปี	80	26.7
	29 - 36 ปี	51	17.0
	37 - 44 ปี	70	23.3
	45 - 52 ปี	35	11.7
	มากกว่า 52 ปี	18	6.0
รวม		300	100.0

ตาราง 1 (ต่อ)

ลักษณะทั่วไป		จำนวน (คน)	ร้อยละ
3. สถานภาพการสมรส	โสด	150	50.00
	สมรส	142	47.30
	ม้าย	8	2.70
	รวม	300	100.00
4. ระดับการศึกษา	ประถมศึกษา	18	6.00
	ม.ต้น	50	16.70
	ม.ปลาย	47	15.70
	ปวช./ปวส.	24	8.00
	อนุปริญญา	16	5.30
	ปริญญาตรี	123	41.00
	ปริญญาโทหรือสูงกว่า	22	7.40
	รวม	300	100.00
5. อาชีพ	เอกชน	72	24.00
	รับราชการ	70	23.30
	ธุรกิจส่วนตัว	54	18.00
	นักเรียนนักศึกษา	51	17.00
	รับจ้างทั่วไป	33	11.00
	ว่างงาน	8	2.70
	อื่น ๆ	7	2.30
	เกษตรกร	5	1.70
		รวม	300
6. รายได้	ต่ำกว่า 5,000 บาท/เดือน	80	26.70
	5,000 - 10,000 บาท/เดือน	66	22.00
	10,001 - 15,000 /เดือน	45	15.00
	15,001 - 20,000 บาท/เดือน	28	9.30
	20,001 - 25,000 บาท/เดือน	14	4.70
	25,001 - 30,000 บาท/เดือน	32	10.70

ตาราง 1 (ต่อ)

ลักษณะทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
สูงกว่า 30,000 บาท/เดือน	35	11.70
รวม	300	100.00

จากตาราง 1 พบว่า นักท่องเที่ยวมีทั้งเพศชายและเพศหญิงจำนวนเท่าๆกัน ส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุ 21-28 ปี (ร้อยละ 26.70) รองลงมามีอายุระหว่าง 37-44 ปี (ร้อยละ 23.30) สถานภาพการสมรสเป็นโสด (ร้อยละ 50.00) รองลงมาสมรสแล้ว (ร้อยละ 47.30) ระดับการศึกษาปริญญาตรี (ร้อยละ 41.00) รองลงมาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ร้อยละ 16.70) นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ประกอบอาชีพอยู่ในบริษัทเอกชน (ร้อยละ 24.00) รองลงมารับราชการ (ร้อยละ 23.30) มีรายได้ต่ำกว่า 5,000 บาทต่อเดือน (ร้อยละ 26.70) รองลงมามีรายได้ 5,000-10,000 บาทต่อเดือน (ร้อยละ 22.00)

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับวัตถุประสงค์และแผนการเดินทางของนักท่องเที่ยว

ตาราง 2 ร้อยละของนักท่องเที่ยวจำแนกตามวัตถุประสงค์และแผนการเดินทางของนักท่องเที่ยว

วัตถุประสงค์และแผนการเดินทาง		จำนวน (คน)	ร้อยละ
เขตมาท่องเที่ยว	เลข	161	53.70
	ไม่เลข	139	46.30
	รวม	300	100.00
จำนวนครั้งที่เขตมาท่องเที่ยว	2-3 ครั้ง	79	49.10
	มากกว่า 5 ครั้ง	36	22.20
	1 ครั้ง	31	19.30
	4-5 ครั้ง	15	9.30
	รวม	161	100.00
ช่วงเวลาที่มักจะเดินทาง	กรกฎาคม - กันยายน	83	51.60
	เมษายน - มิถุนายน	38	23.60
	ตุลาคม - ธันวาคม	30	18.60
	มกราคม - มีนาคม	10	6.20
	รวม	161	100.00
ลักษณะการเดินทาง	มากับกลุ่มเพื่อน	133	44.30
	มากับครอบครัว	128	42.70
	มากับกลุ่มทัวร์/อบรม/สัมมนา	35	11.70
	มาคนเดียว	4	1.30
	รวม	300	100.00
จำนวนคนในกลุ่ม	1-5 คน	182	60.70
	6-10 คน	68	22.70
	มากกว่า 20 คน	39	13.00
	11-15 คน	8	2.60
	16-20 คน	3	1.00
	รวม	300	100.00

ตาราง 2 (ต่อ)

วัตถุประสงค์และแผนการเดินทาง		จำนวน (คน)	ร้อยละ
พาหนะที่ใช้ในการเดินทาง	รถยนต์ส่วนตัว	212	70.70
	รถบริการนำที่ชาวองกลุ่มทัวร์	43	14.30
	รถโดยสารประจำทาง	23	7.70
	รถจักรยานยนต์	19	6.30
	อื่น ๆ	3	1.00
	รวม	300	100.00
การพักแรม	ไม่พักค้างคืน	230	76.70
	พักค้างคืน	70	23.30
	รวม	300	100.00
ประเภทที่พัก	โรงแรม	41	58.60
	บ้านพัก/ห้องพักของเพื่อน/ญาติ	18	25.70
	บ้านพักรับรองของทางราชการ/ เอกชน	7	10.00
	บ้านพัก/ห้องพักส่วนตัว	3	4.30
	อื่น ๆ	1	1.40
	รวม	70	100.00
ระยะเวลาที่พัก	1 วัน	33	47.10
	2 วัน	23	32.90
	มากกว่า 3 วัน	10	14.30
	3 วัน	4	5.70
	รวม	70	100.00
เหตุจูงใจในการเดินทาง	เพื่อน / ญาติ	169	56.40
	อื่น ๆ	52	17.30
	วารสาร / นิตยสารการท่องเที่ยว	46	15.30
	การโฆษณาของบริษัทนำเที่ยว	18	6.00
	วิทยุ / โทรทัศน์	15	5.00
	รวม	300	100.00

ตาราง 2 (ต่อ)

วัตถุประสงค์และแผนการเดินทาง		จำนวน (คน)	ร้อยละ
ค่าใช้จ่ายต่อคนต่อวัน	100 - 300 บาท	150	50.00
	501 - 1,000 บาท	53	17.70
	301 - 500 บาท	43	14.30
	ต่ำกว่า 100 บาท	30	10.00
	1,001 - 2,000 บาท	16	5.30
	มากกว่า 2,000 บาท	8	2.70
	รวม	300	100.00
สัดส่วนค่าใช้จ่าย	ค่าอาหาร / เครื่องดื่ม	189	63.00
	ค่าเดินทาง / ค่าพาหนะ	87	29.00
	ค่าของที่ระลึก	14	4.70
	ค่าที่พัก	10	3.30
	รวม	300	100.00
ความต้องการกลับมานีออน	มาอีก	272	90.70
	ไม่มาอีก	28	9.30
	รวม	300	100.00
เหตุจูงใจในการการกลับมา เที่ยวใหม่	ความสวยงามของสถานที่	207	42.40
	มีสภาพแวดล้อมดี	113	23.20
	การจราจรสะดวก อยู่ใกล้	55	11.30
	เทศกาลประจำปี	46	9.40
	อัตราค่าเข้าชมไม่แพง	37	7.60
	สินค้าพื้นเมืองและของที่ระลึก	20	4.10
	อื่นๆ	10	2.00
	รวม	488	100.00

จากตาราง 2 พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เคยมาท่องเที่ยวอุทยานประวัติศาสตร์หิมาข (ร้อยละ 53.70) รองลงมาไม่เคยมาท่องเที่ยวอุทยานประวัติศาสตร์หิมาข (ร้อยละ 46.30)

มีจำนวนครั้งที่เคยมาท่องเที่ยวอุทยานประวัติศาสตร์พิมาย 2-3 ครั้ง (ร้อยละ 49.10) รองลงมา มากกว่า 5 ครั้ง (ร้อยละ 22.20) ส่วนใหญ่มักจะเดินทางช่วงเดือนกรกฎาคม-กันยายน (ร้อยละ 51.60) รองลงมาคือเดือนเมษายน-มิถุนายน (ร้อยละ 23.60) มักจะเดินทางมากับกลุ่มเพื่อน (ร้อยละ 44.30) รองลงมาคือ มากับครอบครัว (ร้อยละ 42.70) มีจำนวนคนในกลุ่มเดินทาง 1-5 คน (ร้อยละ 60.70) รองลงมาคือ 6-10 คน (ร้อยละ 22.70) ใช้รถยนต์ส่วนตัวเป็นพาหนะในการเดินทาง (ร้อยละ 70.70) รองลงมาคือ รถบริการนำเที่ยวของกลุ่มทัวร์ (ร้อยละ 14.30) นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ไม่พักค้างคืน (ร้อยละ 76.70) ส่วนนักท่องเที่ยวที่พักค้างคืนมักจะพักในโรงแรม (ร้อยละ 58.60) รองลงมาคือ บ้านพัก / ห้องพักรักของเพื่อน /ญาติ (ร้อยละ 25.70) นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่พัก ค้างคืนจำนวน 1 วัน (ร้อยละ 47.10) รองลงมาคือ จำนวน 2 วัน (ร้อยละ 32.90) มีเหตุจูงใจในการเดินทางจากเพื่อนหรือญาติ (ร้อยละ 56.40) รองลงมาคือ จากสถานอื่น ๆ (ร้อยละ 17.30) มีค่าใช้จ่ายต่อคนต่อวัน 100-300 บาท (ร้อยละ 50.00) รองลงมาคือ 501-1,000 บาท (ร้อยละ 17.20) นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีสัดส่วนค่าใช้จ่ายเป็นค่าอาหาร / เครื่องดื่ม (ร้อยละ 63.00) รองลงมาคือ ค่าเดินทาง / ค่าพาหนะ (ร้อยละ 29.00) ส่วนใหญ่ต้องการกลับมาเที่ยวใหม่ (ร้อยละ 90.70) โดยมีเหตุจูงใจในการกลับมาเที่ยวใหม่เนื่องจากความสวยงามของสถานที่ (ร้อยละ 42.40) รองลงมาคือมีสภาพแวดล้อมดี (ร้อยละ 23.20)

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการเดินทางมาท่องเที่ยวอุทยานประวัติศาสตร์พิมาย

ตาราง 3 ค่านเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการเดินทางมาท่องเที่ยวอุทยานประวัติศาสตร์พิมาย โดยรวมและรายด้าน

ปัจจัยรายด้าน	\bar{X}	S.D.	ระดับความสำคัญ
ด้านผลิตภัณฑ์และบริการ	4.2	.50	มาก
ด้านราคา	3.76	.69	มาก
ด้านทำเลที่ตั้ง	4.17	.90	มาก
ด้านการส่งเสริมการตลาด	3.37	1.01	ปานกลาง
ด้านบุคลากร	3.80	.66	มาก
ด้านกระบวนการ	3.80	.68	มาก
ด้านลักษณะทางกายภาพ	3.61	.59	มาก
โดยรวม	3.82	.72	มาก

จากตาราง 3 นักท่องเที่ยวเห็นว่าปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการเดินทางมาท่องเที่ยวอุทยานประวัติศาสตร์หิมาโยโดยรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.82) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากจำนวน 6 ด้าน โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านผลิตภัณฑ์และบริการ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.20) ด้านทำเลที่ตั้ง (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.17) ด้านบุคลากร (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.80) ด้านกระบวนการ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.80) ด้านราคา (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.76) และด้านลักษณะทางกายภาพ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.61) และอีก 1 ด้านอยู่ในระดับปานกลาง คือ ด้านการส่งเสริมการตลาด (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.37)

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์และบริการที่มีความสำคัญต่อการเดินทางมาท่องเที่ยวโดยรวม และรายด้าน

ปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์และบริการ	\bar{X}	S.D.	ระดับความสำคัญ
1. เป็นโบราณสถานที่น่าสนใจ	4.43	.63	มาก
2. เป็นรูปแบบศิลปกรรมขอมที่ทรงคุณค่าทางประวัติศาสตร์	4.36	.68	มาก
3. ได้บรรยากาศแห่งการพักผ่อนใจ	4.10	.73	มาก
4. ได้รับความสะดวกในการสอบถามข้อมูล	3.53	.87	มาก
รวม	4.11	.72	มาก

จากตาราง 4 นักท่องเที่ยวเห็นว่าปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์และบริการมีความสำคัญต่อการเดินทางมาท่องเที่ยวอุทยานประวัติศาสตร์หิมาโยโดยรวมทุกข้อ โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ คือ เป็นโบราณสถานที่น่าสนใจ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.43) เป็นรูปแบบศิลปกรรมขอมที่ทรงคุณค่าทางประวัติศาสตร์ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.36) ได้บรรยากาศแห่งการพักผ่อนใจ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.10) ได้รับความสะดวกในการสอบถามข้อมูล (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.53)

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยด้านราคาที่มีความสำคัญต่อการเดินทาง
มาท่องเที่ยวโดยรวม และรายด้าน

ปัจจัยด้านราคา	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความสำคัญ
1. ค่าบัตรผ่านประตูมีความเหมาะสม	4.08	.93	มาก
2. ค่าใช้จ่ายในการเดินทางไม่แพง	3.74	.88	มาก
3. ราคาสินค้า/ของที่ระลึกมีความเหมาะสม	3.46	.86	ปานกลาง
รวม	3.76	.89	มาก

จากตาราง 5 นักท่องเที่ยวเห็นว่าปัจจัยด้านราคาที่มีความสำคัญต่อการเดินทางมาท่องเที่ยว
อุทยานประวัติศาสตร์พิมายอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากจำนวน
2 ข้อโดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ คือ ค่าบัตรผ่านประตูมีความเหมาะสม (ค่าเฉลี่ย
เท่ากับ 4.08) ค่าใช้จ่ายในการเดินทางไม่แพง (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.74) และอยู่ในระดับปานกลาง
คือ ราคาสินค้า/ของที่ระลึกมีความเหมาะสม (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.46)

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยด้านสถานที่ตั้งที่มีความสำคัญต่อการ
เดินทางมาท่องเที่ยวโดยรวม และรายด้าน

ปัจจัยด้านสถานที่ตั้ง	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความสำคัญ
1. การตั้งร้านขายของที่ระลึกมีความเหมาะสม	4.51	1.19	มาก
2. สถานที่มีความเงียบสงบ เป็นธรรมชาติ	4.45	.67	มาก
3. สถานที่มีบรรยากาศร่มรื่น สวยงาม	4.43	.73	มาก
4. สถานที่มีความปลอดภัย	4.02	.86	มาก
5. การเดินทางสะดวก ไม่ไกลจากกรุงเทพฯ	3.93	.84	มาก
6. ที่ตั้งศูนย์บริการข้อมูลข่าวสารเหมาะสม	3.70	.84	มาก
รวม	4.17	.86	มาก

จากตาราง 6 นักท่องเที่ยวเห็นว่าปัจจัยด้านทำเลที่ตั้งมีความสำคัญต่อการเดินทางมาท่องเที่ยวอุทยานประวัติศาสตร์พิมายอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ คือ การตั้งร้านขายของที่ระลึกมีความเหมาะสม (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.51) สถานที่ที่มีความเงียบสงบเป็นธรรมชาติ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.45) สถานที่มีบรรยากาศร่มรื่น สวยงาม (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.43) สถานที่มีความปลอดภัย (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.02) การเดินทางสะดวก ไม่ไกลจากกรุงเทพฯ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.93) ที่ตั้งศูนย์บริการข้อมูลข่าวสารเหมาะสม (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.70)

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยด้านการส่งเสริมการตลาดที่มีความสำคัญต่อการเดินทางมาท่องเที่ยวโดยรวม และรายด้าน

ปัจจัยด้านการส่งเสริมการตลาด	\bar{X}	S.D.	ระดับความสำคัญ
1. มีการเข้าร่วมโครงการส่งเสริมการท่องเที่ยว	3.41	.98	ปานกลาง
2. มีการประชาสัมพันธ์ในระดับจังหวัด	3.39	.96	ปานกลาง
3. มีการให้บริการผ่านพีช ไลน์	3.31	1.02	ปานกลาง
รวม	3.37	.99	ปานกลาง

จากตาราง 7 นักท่องเที่ยวเห็นว่าปัจจัยด้านการส่งเสริมการตลาดมีความสำคัญต่อการเดินทางมาท่องเที่ยวอุทยานประวัติศาสตร์พิมายอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ คือ มีการเข้าร่วมโครงการส่งเสริมการท่องเที่ยว (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.41) มีการประชาสัมพันธ์ในระดับจังหวัด (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.39) มีการให้บริการผ่านพีช ไลน์ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.31)

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยด้านบุคลากรที่มีความสำคัญต่อการเดินทางมาท่องเที่ยวโดยรวม และรายด้าน

ปัจจัยด้านบุคลากร	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความสำคัญ
1. เจ้าหน้าที่ที่มีความสุภาพ	3.95	.75	มาก
2. เจ้าหน้าที่ให้บริการด้วยความยิ้มแย้มแจ่มใส	3.88	.76	มาก
3. การแต่งกายของเจ้าหน้าที่ที่มีความเหมาะสม	3.83	.76	มาก
4. เจ้าหน้าที่มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี	3.80	.83	มาก
5. เจ้าหน้าที่ให้บริการข้อมูลข่าวสารที่ชัดเจน	3.56	.84	มาก
รวม	3.80	.79	มาก

จากตาราง 8 นักท่องเที่ยวเห็นว่าปัจจัยด้านบุคลากรมีความสำคัญต่อการเดินทางมาท่องเที่ยวอุทยานประวัติศาสตร์พิมายอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ คือ เจ้าหน้าที่ที่มีความสุภาพ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.95) เจ้าหน้าที่ให้บริการด้วยความยิ้มแย้มแจ่มใส (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.88) การแต่งกายของเจ้าหน้าที่ที่มีความเหมาะสม (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.83) เจ้าหน้าที่มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.80) เจ้าหน้าที่ให้บริการข้อมูลข่าวสารที่ชัดเจน (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.56)

ตาราง 9 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยด้านกระบวนการที่มีความสำคัญต่อการเดินทางมาท่องเที่ยวโดยรวม และรายด้าน

ปัจจัยด้านกระบวนการ	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความสำคัญ
1. ขั้นตอนการเข้าเยี่ยมชมอุทยานฯ มีความเหมาะสม	3.87	.76	มาก
2. ระเบียบในการเข้าอุทยานฯ มีความเหมาะสม	3.78	.74	มาก
3. รูปแบบการให้บริการต่าง ๆ มีความเหมาะสม	3.76	.74	มาก
รวม	3.80	.74	มาก

จากตาราง 9 นักท่องเที่ยวเห็นว่าปัจจัยด้านกระบวนการมีความสำคัญต่อการเดินทางมาท่องเที่ยวอุทยานประวัติศาสตร์พิมายอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ คือ ขั้นตอนการเข้าเยี่ยมชมอุทยานฯ มีความเหมาะสม (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.87) ระเบียบในการเข้าอุทยานมีความเหมาะสม (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.78) รูปแบบการให้บริการต่าง ๆ มีความเหมาะสม (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.76)

ตาราง 10 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยด้านลักษณะทางกายภาพที่มีความสำคัญต่อการเดินทางมาท่องเที่ยวโคราช และราชดำเนิน

ปัจจัยด้านลักษณะทางกายภาพ	\bar{X}	S.D.	ระดับความสำคัญ
1. สถานที่สะอาด	4.38	.71	มาก
2. สถานที่มีความเป็นระเบียบ สวยงาม	4.33	.69	มาก
3. เส้นทางเดินเข้าชมอุทยานฯ มีความเหมาะสม	3.86	.78	มาก
4. ป้ายสื่อความหมายและป้ายบอกเส้นทางมีความเหมาะสม	3.49	.82	ปานกลาง
5. ที่จอดรถสะดวก	3.46	1.01	ปานกลาง
6. ที่รองรับชมรมมีจำนวนเพียงพอ	3.45	.81	ปานกลาง
7. จุดที่นั่งพักผ่อนมีจำนวนเพียงพอ	3.44	.89	ปานกลาง
8. ความสะดวกในการใช้โทรศัพท์สาธารณะ	3.39	.80	ปานกลาง
9. ห้องสุขาสะอาดและมีจำนวนเพียงพอ	3.31	.90	ปานกลาง
10. ที่จอดรถมีเพียงพอ	3.02	1.05	ปานกลาง
รวม	3.61	.85	มาก

จากตาราง 10 นักท่องเที่ยวเห็นว่าปัจจัยด้านลักษณะทางกายภาพมีความสำคัญต่อการเดินทางมาท่องเที่ยวอุทยานประวัติศาสตร์พิมายอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมาก จำนวน 3 ข้อ โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ คือ สถานที่สะอาด (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.38) สถานที่มีความเป็นระเบียบ สวยงาม (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.33) เส้นทางเดินเข้าชมอุทยานฯ มีความเหมาะสม (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.86) และอีก 7 ข้อ อยู่ในระดับปานกลาง คือ ป้ายสื่อความหมายและป้ายบอกเส้นทางมีความเหมาะสม (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.49) ที่จอดรถสะดวก

(ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.46) ที่รองรับขยะมีจำนวนเพียงพอ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.45) จุดที่นั่งพักผ่อนมีจำนวนเพียงพอ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.44) ความสะดวกในการใช้โทรศัพท์สาธารณะ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.39) ห้องสุขาสะอาดและมีจำนวนเพียงพอ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.31) และที่จอดรถมีเพียงพอ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.02)

ตอนที่ 4 การเปรียบเทียบความแตกต่างของปัจจัยที่ความสำคัญต่อการเดินทางมาท่องเที่ยวอุทยานประวัติศาสตร์พิมาย ของนักท่องเที่ยวที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน

ตาราง 11 การเปรียบเทียบความแตกต่างของปัจจัยที่นักท่องเที่ยวให้ความสำคัญต่อการเดินทางมาท่องเที่ยวอุทยานประวัติศาสตร์พิมายของนักท่องเที่ยวที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน

ปัจจัยเกี่ยวกับ การบริการท่องเที่ยว	ประถมศึกษา		มัธยมต้น		มัธยมปลาย		ปวช. / ปวศ.		อนุปริญญา		ปริญญาตรี		ปริญญาโท หรือสูงกว่า		F	P
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
1. ด้านผลิตภัณฑ์ และบริการ	3.97	.410	4.06	.552	3.93	.524	4.21	.190	4.06	.814	4.20	.472	4.19	.433	1.894	.070
2. ด้านราคา	3.65	.530	3.63	.776	3.68	.606	3.93	.735	3.60	.712	3.83	.693	4.25	.567	1.471	.177
3. ด้านทำเลที่ตั้ง	4.00	.262	4.13	.581	3.81	.623	3.90	.479	4.07	.860	4.46	4.48	3.98	.419	.329	.940
4. ด้านการส่งเสริม การตลาด	3.06	.551	3.71	1.59	3.41	.710	3.36	.659	3.52	.950	3.31	.871	2.08	.970	2.996	.005*
5. ด้านบุคลากร	3.99	.529	3.90	.714	3.71	.636	3.81	.617	3.95	.747	3.77	.689	3.85	.470	.726	.650
6. ด้านกระบวนการ	3.70	.559	3.89	.652	3.68	.501	3.74	.729	3.79	.934	3.90	.694	3.70	.730	1.859	.076
7. ด้านลักษณะทาง กายภาพ	3.63	.280	3.77	.577	3.45	.573	3.65	.419	3.58	.908	3.63	.603	3.62	.576	1.337	.232
รวม	3.71	.445	3.86	.778	3.66	.596	3.80	.546	3.79	.844	3.87	1.21	3.66	.595	1.516	.307

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 11 พบว่านักท่องเที่ยงที่มีการศึกษาค้างกันให้ความสำคัญกับปัจจัยที่เดินทางมาท่องเที่ยวด้านการส่งเสริมการตลาด แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนปัจจัยด้านอื่น ๆ นักท่องเที่ยงที่มีการศึกษาค้างกันให้ความสำคัญไม่แตกต่างกัน

ตาราง 12 การเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของปัจจัยด้านการส่งเสริมการตลาดของนักท่องเที่ยงที่มีระดับการศึกษา แตกต่างกัน

ด้าน การส่งเสริมการตลาด		มัธยมศึกษาตอนต้น	อนุปริญญา	มัธยมศึกษาตอนปลาย	ปวช./ปวส.	ปริญญาตรี	ประณมศึกษา	ปริญญาโทหรือสูงกว่า
	\bar{X}	3.71	3.52	3.41	3.36	3.31	3.06	2.09
มัธยมศึกษาตอนต้น	3.71	-	.499	.135	.153	.016*	.016*	.000*
อนุปริญญา	3.52		-	.703	.618	.428	.173	.001*
มัธยมศึกษาตอนปลาย	3.41			-	.840	.558	.196	.001*
ปวช./ปวส.	3.36				-	.823	.324	.001*
ปริญญาตรี	3.31					-	.307	.001*
ประณมศึกษา	3.06						-	.006*
ปริญญาโทหรือสูงกว่า	2.09							-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 12 พบว่านักท่องเที่ยงที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นให้ความสำคัญต่อปัจจัยด้านการส่งเสริมการตลาดมากกว่าระดับปริญญาตรี ประณมศึกษาและปริญญาโทหรือสูงกว่า ส่วนนักท่องเที่ยงที่มีการศึกษาระดับระดับอนุปริญญา มัธยมศึกษาตอนปลาย ปวช./ปวส. ปริญญาตรี และประณมศึกษา ให้ระดับความสำคัญต่อปัจจัยด้านการส่งเสริมการตลาดมากกว่าระดับปริญญาโทหรือสูงกว่าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตาราง 13 การเปรียบเทียบความแตกต่างของปัจจัยที่นักท่องเที่ยวให้ระดับความสำคัญต่อการเดินทางมาท่องเที่ยวอุทยานประวัติศาสตร์หิมาขของนักท่องเที่ยวที่มีอาชีพแตกต่างกัน

ปัจจัยเกี่ยวกับ การบริการท่องเที่ยว	บริษัท เอกชน		รับราชการ		ธุรกิจ ส่วนตัว		เกษตรกร		รับจ้างทั่วไป		นักเรียนนักศึกษา		ว่างงาน		อื่นๆ		F	P
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
1. ด้านผลิตภัณฑ์ และบริการ	3.98	.495	4.20	.404	4.25	.513	4.20	.209	4.02	.545	4.10	.546	4.09	.376	3.79	.728	2.250	.030*
2. ด้านราคา	3.70	.658	3.88	.609	3.78	.744	3.27	.723	3.65	.773	3.78	.708	4.04	.330	3.52	.813	1.223	.290
3. ด้านทำเลที่ตั้ง	4.59	5.85	4.11	.484	4.03	.582	3.87	.183	4.15	.535	3.90	.644	4.33	.321	3.69	.703	.337	.937
4. ด้านการส่งเสริม การตลาด	3.23	.835	3.23	.959	3.46	.693	3.53	4.57	3.45	.758	3.37	.784	3.79	.589	3.00	.882	4.374	.000*
5. ด้านบุคลากร	3.64	.668	3.79	.625	3.89	.599	4.08	.110	4.05	.635	3.83	.766	3.78	.540	3.49	.631	1.838	.080
6. ด้านกระบวนการ	3.60	.591	3.90	.730	3.94	.818	4.00	.408	3.84	.494	3.81	.647	3.88	.775	3.29	.230	2.167	.037*
7. ด้านลักษณะทาง กายภาพ	3.46	.670	3.68	.555	3.71	.477	3.54	.134	3.72	.585	3.62	.596	3.88	.225	2.90	.548	3.044	.004*
รวม	3.74	1.39	3.82	.623	3.86	.632	3.78	.905	3.84	.617	3.77	.670	3.97	.450	3.38	.647	2.176	.196

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 13 พบว่านักท่องเที่ยวที่มีอาชีพต่างกันให้ความสำคัญต่อปัจจัยในการเดินทางมาท่องเที่ยวอุทยานประวัติศาสตร์พิมายโดยรวม ด้านผลิตภัณฑ์และบริการ ด้านการส่งเสริมการตลาดด้านกระบวนการ และด้านลักษณะทางกายภาพ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนปัจจัยด้านอื่น ๆ นักท่องเที่ยวที่มีอาชีพต่างกันให้ความสำคัญไม่แตกต่างกัน

ตาราง 14 : การเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายกลุ่มของปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์และบริการของนักท่องเที่ยวที่มีอาชีพแตกต่างกัน

ด้านผลิตภัณฑ์และบริการ		ธุรกิจส่วนตัว	เกษตรกร	รับราชการ	นักเรียนนักศึกษา	ว่างงาน	รับจ้างทั่วไป	บริษัทเอกชน	อื่น ๆ
	\bar{X}	4.25	4.20	4.20	4.10	4.09	4.02	3.98	3.79
ธุรกิจส่วนตัว	4.25	-	.844	.641	.128	.419	.036*	.003*	.021*
เกษตรกร	4.20		-	.988	.660	.706	.437	.343	.153
รับราชการ	4.20			-	.247	.552	.072	.008*	.034*
นักเรียนนักศึกษา	4.10				-	.982	.454	.203	.118
ว่างงาน	4.09					-	.687	.547	.230
รับจ้างทั่วไป	4.02						-	.755	.266
บริษัทเอกชน	3.98							-	.315
อื่น ๆ	3.79								-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 14 พบว่านักท่องเที่ยวที่ประกอบธุรกิจส่วนตัวให้ความสำคัญต่อปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์และบริการมากกว่านักท่องเที่ยวที่มีอาชีพรับจ้างทั่วไป ทำงานบริษัทเอกชน และอื่น ๆ ส่วนอาชีพรับราชการให้ความสำคัญต่อปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์และบริการมากกว่าทำงานบริษัทเอกชน และอาชีพอื่น ๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตาราง 15 การเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของปัจจัยด้านการส่งเสริมการตลาด
ของนักท่องเที่ยงที่มีอาชีพแตกต่างกัน

ด้านการส่งเสริม การตลาด	\bar{X}	ว่างงาน	เกษตรกร	ธุรกิจส่วนตัว	รับจ้างทั่วไป	นักเรียนนักศึกษา	บริษัทเอกชน	รับราชการ	อื่นๆ
		3.79	3.53	3.46	3.45	3.37	3.23	3.23	3.00
ว่างงาน	3.79	-	.002*	.375	.382	.252	.125	.126	.118
เกษตรกร	3.53		-	.000*	.000*	.000*	.000*	.000*	.000*
ธุรกิจส่วนตัว	3.46			-	.969	.611	.189	.195	.239
รับจ้างทั่วไป	3.45				-	.685	.278	.284	.264
นักเรียนนักศึกษา	3.37					-	.452	.461	.353
บริษัทเอกชน	3.23						-	.991	.550
รับราชการ	3.23							-	.547
อื่นๆ	3.00								-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตาราง 15 พบว่านักท่องเที่ยงที่ว่างงานให้ความสำคัญต่อปัจจัยด้านการส่งเสริมการตลาดมากกว่าเกษตรกร ส่วนนักท่องเที่ยงที่มีอาชีพเกษตรกรให้ความสำคัญต่อปัจจัยด้านการส่งเสริมการตลาดมากกว่าอาชีพประกอบธุรกิจส่วนตัว รับจ้างทั่วไป นักเรียนนักศึกษา ทำงานบริษัทเอกชน รับราชการ และอาชีพอื่น ๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตาราง 16 การเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของปัจจัยด้านกระบวนการ
ของนักท่องเที่ยงที่มีอาชีพแตกต่างกัน

ด้าน กระบวนการ		เกษตรกร	ธุรกิจส่วนตัว	รับราชการ	ว่างงาน	รับจ้างทั่วไป	นักเรียนนักศึกษา	บริษัทเอกชน	อื่น ๆ
	\bar{X}	4.00	3.94	3.90	3.88	3.84	3.81	3.60	3.29
เกษตรกร	4.00	-	.859	.747	.744	.615	.546	.200	.070
ธุรกิจส่วนตัว	3.94		-	.714	.785	.474	.306	.005*	.015*
รับราชการ	3.90			-	.920	.663	.468	.008*	.021*
ว่างงาน	3.88				-	.890	.800	.275	.090
รับจ้างทั่วไป	3.84					-	.852	.094	.048*
นักเรียนนักศึกษา	3.81						-	.090	.053
บริษัทเอกชน	3.60							-	.234
อื่น ๆ	3.29								-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 16 พบว่านักท่องเที่ยงที่มีประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว และรับราชการ ให้ความสำคัญต่อปัจจัยด้านกระบวนการมากกว่าทำงานบริษัทเอกชน และอาชีพอื่น ๆ ส่วนนักท่องเที่ยงที่มีประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป ให้ความสำคัญต่อปัจจัยด้านกระบวนการมากกว่าอาชีพอื่น ๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตาราง 17 การเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของปัจจัยด้านลักษณะทางกายภาพ
ของนักท่องเที่ยงที่มีอาชีพแตกต่างกัน

ด้าน ลักษณะทางกายภาพ	\bar{X}	ว่างงาน	รับจ้างทั่วไป	ธุรกิจส่วนตัว	รับราชการ	นักเรียนนักศึกษา	เกษตรกร	บริษัทเอกชน	อื่น ๆ
		3.88	3.72	3.71	3.68	3.62	3.54	3.46	2.90
ว่างงาน	3.88	-	.505	.436	.370	.250	.307	.054	.001*
รับจ้างทั่วไป	3.72		-	.883	.733	.433	.504	.030*	.001*
ธุรกิจส่วนตัว	3.71			-	.827	.465	.537	.019*	.001*
รับราชการ	3.68				-	.575	.591	.022*	.001*
นักเรียนนักศึกษา	3.62					-	.756	.123	.002*
เกษตรกร	3.54						-	.766	.058
บริษัทเอกชน	3.46							-	.014*
อื่น ๆ	2.90								-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 17 พบว่านักท่องเที่ยงที่ว่างงาน นักเรียนนักศึกษา และทำงานบริษัทเอกชน ให้ความสำคัญต่อปัจจัยด้านลักษณะทางกายภาพมากกว่าอาชีพอื่น ๆ ส่วนนักท่องเที่ยงที่มีอาชีพรับจ้างทั่วไป ประกอบธุรกิจส่วนตัว และรับราชการ ให้ความสำคัญต่อปัจจัยด้านลักษณะทางกายภาพมากกว่าทำงานบริษัทเอกชน และอาชีพอื่น ๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตาราง 18 การเปรียบเทียบความแตกต่างของปัจจัยที่นักท่องเที่ยวให้ความสำคัญต่อการเดินทางมา
ท่องเที่ยวอุทยานประวัติศาสตร์หิมาข ของนักท่องเที่ยวที่มีเพศต่างกัน

องค์ประกอบที่ให้ ระดับความสำคัญ	ชาย		หญิง		t	p
	\bar{X}	S.D.	X	S.D.		
ด้านผลิตภัณฑ์และบริการ	4.08	.51	4.14	.49	-1.036	0.301
ด้านราคา	3.67	.71	3.86	.65	-2.376	0.018*
ด้านทำเลที่ตั้ง	4.33	4.07	4.01	.57	0.941	0.341
ด้านการส่งเสริมการตลาด	3.42	1.16	3.32	.85	0.835	0.405
ด้านบุคลากร	3.73	.66	3.88	.65	-1.955	0.052
ด้านกระบวนการ	3.77	.70	3.83	.66	-0.651	0.515
ด้านลักษณะทางกายภาพ	2.58	.57	3.65	.60	-1.062	0.289
รวม	3.65	1.19	3.81	.64	-5.304	0.274

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 18 พบว่านักท่องเที่ยวที่มีเพศต่างกันให้ความสำคัญต่อปัจจัยด้านราคาในการเดินทางมาท่องเที่ยวแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยเพศหญิงให้ความสำคัญด้านราคามากกว่าเพศชาย ส่วนปัจจัยอีก 6 ด้าน ได้แก่ ด้านผลิตภัณฑ์และบริการ ด้านทำเลที่ตั้ง ด้านการส่งเสริมการตลาด ด้านบุคลากร ด้านกระบวนการ และด้านกายภาพ นักท่องเที่ยวที่มีเพศต่างกันให้ระดับความสำคัญไม่แตกต่างกัน

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาการพัฒนาการท่องเที่ยวอุทยานประวัติศาสตร์พิมาย อำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา มีประเด็นสำคัญเกี่ยวกับความมุ่งหมายของการศึกษา สรุปผลการศึกษา อภิปรายผล แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวอุทยานประวัติศาสตร์พิมาย และข้อเสนอแนะ ตามลำดับดังต่อไปนี้

1. ความมุ่งหมายของการศึกษา
2. สรุปผล
3. อภิปรายผล
4. แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวอุทยานประวัติศาสตร์พิมาย
5. ข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาวัตถุประสงค์และแผนการเดินทางของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวอุทยานประวัติศาสตร์พิมาย อำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการเดินทางมาท่องเที่ยวอุทยานประวัติศาสตร์พิมาย อำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา
3. เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการเดินทางมาท่องเที่ยวอุทยานประวัติศาสตร์พิมาย อำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา ของนักท่องเที่ยวที่มีความแตกต่างกันในเรื่องเพศ ระดับการศึกษา และอาชีพ
4. เพื่อสร้างแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวอุทยานประวัติศาสตร์พิมาย จังหวัดนครราชสีมา

สรุปผล

ผลการศึกษารื่อง การพัฒนาการท่องเที่ยวอุทยานประวัติศาสตร์พิมาย อำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา สรุปผลได้ดังนี้

1. นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเที่ยวอุทยานประวัติศาสตร์พิมาย อำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมาจากกลุ่มตัวอย่าง 300 คน พบว่ามีเพศชายและเพศหญิงจำนวนเท่ากัน ส่วนใหญ่มีอายุ

21 - 28 ปี สถานภาพโสด การศึกษาระดับปริญญาตรี ประกอบอาชีพเป็นพนักงานอยู่ในบริษัทเอกชน มีรายได้น้อยกว่า 5,000 บาทต่อเดือน

2. นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เคยมาท่องเที่ยวที่อุทยานประวัติศาสตร์พิมาย จำนวน 2-3 ครั้ง มักจะเดินทางช่วงเดือนกรกฎาคม - กันยายน โดยมากับกลุ่มเพื่อนจำนวน 1-5 คน ใช้รถยนต์ส่วนตัวเป็นพาหนะในการเดินทาง นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ไม่พักค้างคืน ส่วนนักท่องเที่ยวที่พักค้างคืนมักจะพักในโรงแรม จำนวน 1 วัน เหตุสนใจในการเดินทางมาจากเพื่อนหรือญาติ มีค่าใช้จ่ายต่อคนต่อ วันจำนวน 100 - 300 บาท ซึ่งจ่ายเป็นค่าอาหารและเครื่องดื่ม นอกจากนี้ นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความต้องการกลับมาเที่ยวใหม่ และมีเหตุสนใจในการเดินทางกลับมา เนื่องจากความสวยงามของสถานที่

3. นักท่องเที่ยวให้ความสำคัญกับปัจจัยในการเดินทางมาท่องเที่ยวอุทยานประวัติศาสตร์พิมายอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักท่องเที่ยวเห็นว่าปัจจัยด้านสินค้าและบริการ มีความสำคัญต่อการเดินทางมาท่องเที่ยวอยู่ในระดับมาก เพื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ทุกปัจจัยมีความสำคัญอยู่ในระดับมาก ได้แก่ เป็นโบราณสถานที่น่าสนใจ เป็นรูปแบบศิลปกรรมชมที่ทรงคุณค่าทางประวัติศาสตร์ ได้รับบรรยากาศแห่งการพักผ่อนหย่อนใจ ได้รับความสะดวกในการสอบถามข้อมูลนักท่องเที่ยวเห็นว่าปัจจัยด้านราคามีความสำคัญต่อการบริการท่องเที่ยวอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ปัจจัยที่มีความสำคัญอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ค่าบริการผ่านประตูมีความเหมาะสม ค่าใช้จ่ายในการเดินทางไม่แพง ส่วนปัจจัยที่มีความสำคัญอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ราคาสินค้า ของที่ระลึกมีความเหมาะสม นักท่องเที่ยวเห็นว่าปัจจัยด้านทำเลที่ตั้ง มีความสำคัญต่อการเดินทางมาท่องเที่ยวอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ทุกปัจจัยมีความสำคัญอยู่ในระดับมาก ได้แก่ การตั้งร้านขายของที่ระลึกมีความเหมาะสม สถานที่มีความเงียบสงบเป็นธรรมชาติ สถานที่มีบรรยากาศร่มรื่น สวยงามสถานที่มีความปลอดภัย การเดินทางสะดวกไม่ไกลจากกรุงเทพฯ ที่ตั้งศูนย์บริการข้อมูลข่าวสารเหมาะสม นักท่องเที่ยวเห็นว่าปัจจัยด้านการส่งเสริมการตลาด มีความสำคัญต่อการเดินทางมาท่องเที่ยวอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ทุกปัจจัยมีความสำคัญอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ มีการเข้าร่วมโครงการส่งเสริมการท่องเที่ยว มีการประชาสัมพันธ์ในระดับจังหวัด มีการให้บริการผ่านทิวไรซ์ นักท่องเที่ยวเห็นว่าปัจจัยด้านบุคลากร มีความสำคัญต่อการบริการท่องเที่ยวอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ทุกปัจจัยมีความสำคัญอยู่ในระดับมาก ได้แก่ เจ้าหน้าที่มีความสุภาพ เจ้าหน้าที่ให้บริการด้วยความยิ้มแย้มแจ่มใส การแต่งกายของเจ้าหน้าที่มีความเหมาะสม เจ้าหน้าที่มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี เจ้าหน้าที่ให้บริการข้อมูลข่าวสารที่ชัดเจน นักท่องเที่ยวเห็นว่าปัจจัยด้านกระบวนการ มีความสำคัญต่อการเดินทางมาท่องเที่ยวอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ

ทุกปัจจัยมีความสำคัญอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ขั้นตอนการเข้าเยี่ยมชมอุทยาน มีความเหมาะสม
 ระเบียบในการเข้าอุทยานฯ มีความเหมาะสม รูปแบบการให้บริการต่าง ๆ มีความเหมาะสม
 นักท่องเที่ยวเห็นว่าปัจจัยด้านลักษณะทางกายภาพ มีความสำคัญต่อการเดินทางมาท่องเที่ยว
 อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ปัจจัยที่มีความสำคัญอยู่ในระดับมาก ได้แก่ สถานที่สะอาด
 สถานที่ที่มีความเป็นระเบียบ สวยงาม เส้นทางเดินเข้าชมอุทยานฯ มีความเหมาะสม ส่วนปัจจัยที่มี
 ความสำคัญอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ป้ายสื่อความหมายและป้ายบอกเส้นทางมีความเหมาะสม
 ที่จอดรถสะดวก ที่รองรับชมรมมีจำนวนเพียงพอ จุดที่นั่งพักผ่อนมีจำนวนเพียงพอ ความสะดวกใน
 การใช้โทรศัพท์สาธารณะ ห้องสุขาสะอาดและมีจำนวนเพียงพอ ที่จอดรถมีเพียงพอ

4. นักท่องเที่ยวที่มีการศึกษานแตกต่างกันให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านการส่งเสริม
 การตลาดแตกต่างกัน แต่ให้ความสำคัญต่อปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์และบริการ ด้านราคา ด้านทำเล
 ที่ตั้ง ด้านบุคลากร ด้านกระบวนการ และด้านลักษณะทางกายภาพไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณา
 เป็นรายด้านพบว่า นักท่องเที่ยวที่มีระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น ให้ความสำคัญต่อปัจจัยด้าน
 การส่งเสริมการตลาดมากกว่าระดับประถมศึกษา ปริญญาตรี และปริญญาโทหรือสูงกว่า ส่วน
 นักท่องเที่ยวที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย ปวช./
 ปวส. อนุปริญญาและปริญญาตรี ให้ความสำคัญต่อปัจจัยด้านการส่งเสริมการตลาดมากกว่าระดับ
 ปริญญาโทหรือสูงกว่า ส่วนนักท่องเที่ยวที่มีอาชีพแตกต่างกันให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์
 และบริการ ด้านการส่งเสริมการตลาด ด้านกระบวนการและด้านลักษณะทางกายภาพแตกต่างกัน
 แต่ให้ความสำคัญต่อปัจจัยด้านราคา ด้านทำเลที่ตั้ง และด้านบุคลากรไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณา
 เป็นรายข้อพบว่า นักท่องเที่ยวที่ประกอบธุรกิจส่วนตัวให้ความสำคัญต่อปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์และ
 บริการมากกว่านักท่องเที่ยวที่มีอาชีพรับจ้างทั่วไป ทำงานบริษัทเอกชน และอื่น ๆ ส่วนอาชีพรับ
 ราชการให้ความสำคัญต่อปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์และบริการมากกว่า ทำงานบริษัทเอกชน และอาชีพ
 อื่น ๆ นักท่องเที่ยวที่มีอาชีพเกษตรกรให้ความสำคัญต่อปัจจัยด้านการส่งเสริมการตลาดมากกว่า
 อาชีพรับราชการ ทำงานบริษัทเอกชน นักเรียนนักศึกษา รับจ้างทั่วไป และประกอบธุรกิจส่วนตัว
 ส่วนนักท่องเที่ยวที่ว่างงานให้ความสำคัญต่อปัจจัยด้านการส่งเสริมการตลาดมากกว่าเกษตรกร
 นักท่องเที่ยวที่ประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัวและรับราชการ ให้ความสำคัญต่อปัจจัยด้านกระบวนการ
 มากกว่าอาชีพอื่น ๆ และทำงานบริษัทเอกชน ส่วนนักท่องเที่ยวที่ประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป ให้ความสำคัญ
 ต่อปัจจัยด้านการส่งเสริมการตลาดมากกว่าอาชีพอื่น ๆ นักท่องเที่ยวที่ทำงาน
 บริษัทเอกชน นักเรียนนักศึกษา และว่างงาน ให้ความสำคัญต่อปัจจัยด้านกายภาพมากกว่าอาชีพ
 อื่น ๆ ส่วนนักท่องเที่ยวที่มีอาชีพรับจ้างทั่วไป ประกอบธุรกิจส่วนตัวและรับราชการ ให้ความสำคัญ
 ต่อปัจจัยด้านกายภาพมากกว่าอาชีพอื่น ๆ และทำงานบริษัทเอกชน ส่วนนักท่องเที่ยวที่มีเพศ
 ต่างกันให้ความสำคัญต่อปัจจัยด้านราคาแตกต่างกัน แต่ให้ความสำคัญต่อ องค์ประกอบ

ด้านผลิตภัณฑ์และบริการ ด้านทำเลที่ตั้ง ด้านการส่งเสริมการตลาด ด้านบุคลากร ด้านกระบวนการ และด้านลักษณะทางกายภาพไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

ในการศึกษาการพัฒนาการท่องเที่ยวอุทยานประวัติศาสตร์พิมาย อําเภอปิมาย จังหวัด นครราชสีมา ผู้ศึกษาได้อภิปรายผลการศึกษา ดังนี้

1. วัตถุประสงค์และแผนการเดินทางของนักท่องเที่ยวที่มานักท่องเที่ยวอุทยานประวัติศาสตร์พิมาย พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เคยมาท่องเที่ยวที่อุทยานประวัติศาสตร์พิมายมาก่อน และมีจำนวนครั้งที่เคยมา 2-3 ครั้ง ช่วงเวลาที่มักจะเดินทางคือ เดือนกรกฎาคม - กันยายน และลักษณะการเดินทางมักจะเดินทางมากลุ่มเพื่อน ซึ่งมีจำนวน 1-5 คน โดยใช้เวลาในการเดินทาง คือ รถยนต์ส่วนตัว นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะไม่พักค้างคืน สาเหตุอาจเนื่องมาจากทำเลที่ตั้งของอําเภอปิมายอยู่ไม่ไกลจากตัวจังหวัดนครราชสีมา จึงทำให้นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางกลับเข้าตัวจังหวัด โดยใช้เวลาประมาณ 1 ชั่วโมง อีกทั้งอําเภอปิมายมีจุดดึงดูดนักท่องเที่ยวเพียงไม่กี่แห่ง และแหล่งบันเทิงในภาคกลางคืนมีไม่มากนัก ประเภทที่พักของนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะใช้บริการของโรงแรมในอําเภอ มีระยะเวลาในการพัก 1 วัน สาเหตุอาจเนื่องมาจากนักท่องเที่ยวเห็นว่าที่พักประเภทโรงแรมมีความสะดวกสบายมากกว่า อีกทั้งส่วนใหญ่ใช้เวลาพักเพียงคืนเดียวจึงทำให้ไม่สิ้นเปลืองมากนัก ส่วนประเด็นของเหตุฉุกเฉินในการเดินทางมาเนื่องจากเพื่อน /ญาติ เป็นส่วนใหญ่ สาเหตุอาจเนื่องมาจากกลุ่มนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่อยู่ในวัยทำงาน คืออายุระหว่าง 21-28 ปี ซึ่งเพื่อนมักจะเข้ามาบิณฑบาตในการตัดสินใจเรื่องค่าจ้างรวมทั้งการเดินทางท่องเที่ยวด้วยมีค่าใช้จ่ายต่อคนต่อวัน 100-300 บาท และค่าใช้จ่ายส่วนใหญ่เป็นค่าอาหาร /เครื่องดื่ม สาเหตุอาจเนื่องมาจากนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ไม่พักค้างแรม จึงทำให้ค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวมีไม่มากและไม่มีการใช้จ่ายในเรื่องของที่พักรวมทั้งนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีรายได้ค่อนข้างจำกัด เนื่องจากเพิ่งจะสำเร็จการศึกษาหรือทำงานได้ไม่นาน เป็นต้น นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ต้องการกลับมาเที่ยวใหม่และเหตุฉุกเฉินในการกลับมาเนื่องจากความสวยงามของสถานที่และสภาพแวดล้อม รวมทั้งทำเลที่ตั้งเป็นทางผ่านเข้าสู่จังหวัดอื่น ๆ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ นอกจากนี้นักท่องเที่ยวบางกลุ่มยังต้องการเดินทางมาศึกษาข้อมูลจากแหล่งเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์อีกด้วย

2. ปัจจัยที่นักท่องเที่ยวให้ความสำคัญต่อการเดินทางมาท่องเที่ยวอุทยานประวัติศาสตร์พิมายพบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ให้ความสำคัญต่อปัจจัยด้านค่าจ้างแตกต่างกัน ดังนี้ ด้านทำเลที่ตั้งนักท่องเที่ยวให้ความสำคัญอยู่ในระดับมาก จากความนิยมสงบเป็นธรรมชาติ มีบรรยากาศความร่มรื่นและสวยงาม การเดินทางสะดวก สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ศศิธร จันทร์ไพบ

(2545 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาคติการออกแบบปราสาทหินพิมาย อำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา พบว่า การเลือกทำเลที่ตั้งของเมืองและปราสาทที่อาศัยภูมิประเทศ ตามธรรมชาติเป็นส่วนของการสร้างเมืองตามระบบจักรวาลในพุทธศาสนา ด้วยเหตุนี้นักท่องเที่ยวจึงให้ความสำคัญต่อปัจจัยด้านทำเลที่ตั้งอยู่ในระดับมาก ด้านบุคลากร พบว่า นักท่องเที่ยวให้ความสำคัญอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะความสุภาพความอึดแน่นแถมโต การมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี การแต่งกายที่เหมาะสมและสามารถตอบข้อสงสัยของนักท่องเที่ยวได้ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ สนั่น นันทวีโร (2540 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัญหาและสำรวจความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับประเทศไทย พบว่า นักท่องเที่ยวจำนวนมากชอบความเป็นกันเองของคนไทย ด้วยเหตุนี้นักท่องเที่ยวจึงให้ความสำคัญต่อปัจจัยด้านบุคลากรอยู่ในระดับมาก ด้านกระบวนการ พบว่า นักท่องเที่ยวให้ความสำคัญอยู่ในระดับมากโดยเฉพาะขั้นตอนการเช็คอินชมรม และระเบียบในการเข้าชมอุทยานประวัติศาสตร์ สอดคล้องกับ วรณพร วณิชานุกร และคณะ (2541 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในประเทศไทย พบว่า นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศมีความต้องการหนังสือคู่มือการเดินทางและแผนที่ ตลอดจนสิ่งอำนวยความสะดวกที่ไม่ควรปฏิบัติมากเป็นอันดับแรก ด้วยเหตุนี้นักท่องเที่ยวจึงให้ความสำคัญต่อปัจจัยด้านกระบวนการอยู่ในระดับมาก ด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ จากการศึกษาครั้งนี้พบว่านักท่องเที่ยวให้ความสำคัญอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะความสะอาด ความเป็นระเบียบความสวยงามของสถานที่ รวมทั้งเส้นทางเดินเข้าชมอุทยาน ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ เสาวณิต ตั้งตระกูล (2533 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพบริเวณราชหาคหัวหิน พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพบริเวณราชหาคหัวหิน ด้วยเหตุนี้นักท่องเที่ยวจึงให้ความสำคัญต่อปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมอยู่ในระดับมาก

นักท่องเที่ยวยุคใหม่ที่มีการศึกษามากต่างกัน ให้ระดับความสำคัญต่อปัจจัยในการเดินทางมาท่องเที่ยวอุทยานประวัติศาสตร์พิมายแตกต่างกัน ผลการศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยวให้ความสำคัญกับองค์ประกอบ 6 ด้านไม่แตกต่างกัน ยกเว้น ด้านการส่งเสริมการตลาด ผลการศึกษานี้เป็นที่น่าสนใจเป็นเพราะว่าตามหลักการพัฒนามนุษย์ การศึกษานับเป็นเครื่องมือที่สำคัญที่สุดที่สามารถสร้างความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ ประสบการณ์ ความคิด และเปลี่ยนแปลงความเชื่อ ค่านิยม ทัศนคติได้ และเป็นที่ยอมรับกันว่า ผู้มีการศึกษาสูงย่อมมีโอกาสและประสบการณ์มากกว่าซึ่งอาจทำให้การให้ความสำคัญต่อปัจจัยในการเดินทางมาท่องเที่ยวอุทยานประวัติศาสตร์พิมาย แตกต่างกันด้วย ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ นิตยา วิรุฬรัตน์ (2526 : 18) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการศึกษาที่มีส่วนร่วมในกิจกรรมนันทนาการกลางแจ้งกับทัศนคติที่มีต่อสิ่งแวดล้อมของประชากรในกรุงเทพมหานคร พบว่า ประชากรที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีทัศนคติต่อสิ่งแวดล้อมในบางเรื่องแตกต่างกัน และผลการศึกษาของ ลำพอง ศรีทับทิม (2535 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อ

สภาพแวดล้อมทางกายภาพบริเวณสะพานข้ามแม่น้ำแคว จังหวัดกาญจนบุรีพบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความพึงพอใจแตกต่างกัน ด้วยเหตุนี้จึงมีผลทำให้นักท่องเที่ยวให้ความสำคัญต่อปัจจัยทางด้านเกี่ยวกับการบริการท่องเที่ยวอุทยานประวัติศาสตร์พม่าแตกต่างกัน นักท่องเที่ยวที่มีอาชีพแตกต่างกันให้ความสำคัญต่อปัจจัย 4 ด้านแตกต่างกัน ได้แก่ ด้านผลิตภัณฑ์และบริการ ด้านการส่งเสริมการตลาด ด้านกระบวนการ และด้านลักษณะทางกายภาพผลการศึกษาเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า อาชีพแต่ละอาชีพย่อมมีลักษณะรูปแบบและวิธีการต่างกันจึงมีผลทำให้คนที่มีความรู้ความสามารถ ทักษะ ประสบการณ์ ความเชื่อ และทัศนคติที่แตกต่างกันสอดคล้องกับการศึกษาของ ปรีชาพร พรหมพิทักษ์ (2527 : 96-97) ได้ศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกบริเวณอุทยานแห่งชาติภูกระดึง จังหวัดเลย พบว่านักท่องเที่ยวที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความพึงพอใจแตกต่างกัน และผลการศึกษาของ พันทิพา โฉมประดิษฐ์ (2530 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อแผนพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกบริเวณอุทยานเขาใหญ่ พบว่า อาชีพที่แตกต่างกันจะทำให้ประชากรมีทัศนคติในบางเรื่องแตกต่างกัน ด้วยเหตุนี้จึงมีผลทำให้นักท่องเที่ยวให้ระดับความสำคัญต่อปัจจัยทางด้านเกี่ยวกับการบริการท่องเที่ยวอุทยานประวัติศาสตร์พม่าแตกต่างกัน นักท่องเที่ยวที่มีเพศแตกต่างกัน ให้ความสำคัญต่อปัจจัยด้านราคาแตกต่างกัน ผลการศึกษาเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะ เพศหญิงมีความละเอียดอ่อนในเรื่องต่าง ๆ มากกว่าเพศชาย รวมทั้งในเรื่องของค่าใช้จ่ายในการเลือกซื้อสินค้าและบริการ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ เพนเวลด์และแอนสิค (Powell and Ansic. 1997) ได้ศึกษาความแตกต่างของเพศกับพฤติกรรมเนื่องในการตัดสินใจด้านการเงิน พบว่า เพศหญิงไม่ชอบความเสี่ยงในการตัดสินใจทางการเงินมากกว่าเพศชาย ด้วยเหตุนี้จึงมีผลทำให้นักท่องเที่ยวให้ระดับความสำคัญต่อปัจจัยด้านราคาก็เกี่ยวกับการบริการท่องเที่ยวแตกต่างกัน

แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวอุทยานประวัติศาสตร์พม่า

1. อุทยานประวัติศาสตร์พม่าควรอนุรักษ์และบำรุงรักษาสถาปัตยกรรมที่ทรงคุณค่าแห่งนี้ไว้และรักษาสภาพแวดล้อมให้มีความพร้อมในการรองรับนักท่องเที่ยวได้เสมอ รวมทั้งควรมีการปรับปรุงสถาปัตยกรรม และภูมิสถาปัตย์ ให้สามารถเล่าเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ได้ เช่น จัดให้มีพิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์ ด้วยการใช้สื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัยในระบบ Magic Vision ซึ่งจะเป็นการนำผู้ชมกลับเข้าสู่เหตุการณ์ในอดีต โดยมีการจำลองบรรยากาศในสมัยพระเจ้าอริยวงษ์ที่ 7 ที่ได้ทรงสร้างปราสาทหินพม่า

2. อุทยานประวัติศาสตร์พม่าควรจัดวางตำแหน่งที่ตั้งร้านขายของที่ระลึกให้นักท่องเที่ยวได้รับความสะดวกในการเดินเลือกซื้อ รักษาบรรยากาศความเงียบสงบเป็นธรรมชาติและความร่มรื่น

สวยงามของบริเวณให้คงอยู่ต่อไป เพื่อสร้างภาพที่ประทับใจให้แก่นักท่องเที่ยวที่มาเยือน รวมทั้งควรมีการปรับปรุงรูปแบบและคุณภาพของสินค้าหัตถกรรมพื้นบ้าน ของที่ระลึก และ สินค้า OTOP ของอำเภอทิวา โดยออกแบบบรรจุภัณฑ์ให้มีเอกลักษณ์โดดเด่นและทันสมัย เพื่อสร้างมูลค่าการใช้จ่ายในการท่องเที่ยวให้เพิ่มสูงขึ้น

3. อุทยานประวัติศาสตร์ทิวาควรจัดให้มีการอบรม ให้คำแนะนำแก่เจ้าหน้าที่ประจำอุทยานประวัติศาสตร์ทิวาและบุคลากรในชุมชน โดยเน้นความสอดคล้องและความต้องการของตลาดในปัจจุบัน สามารถตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวได้อย่างคล่องแคล่ว มีความมั่นใจในการให้บริการแก่นักท่องเที่ยว ด้วยบริการที่สุภาพ อื่นเช่นแจ่มใส มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี รวมทั้งมีการแต่งกายที่เหมาะสมกับบรรยากาศของสถานที่

4. อุทยานประวัติศาสตร์ทิวาควรมีการออกแบบกิจกรรมการท่องเที่ยว การเข้าเยี่ยมชมอุทยานประวัติศาสตร์ทิวาให้มีความน่าสนใจ สะดวกรวดเร็ว นอกจากนี้ควรมีการป้องกันอันตรายและการรบกวนนักท่องเที่ยวอื่น ๆ จากการนำสัตว์เลี้ยงเข้าไปภายในบริเวณอุทยานฯ เพื่อสร้างความเป็นระเบียบเรียบร้อยและรักษาบรรยากาศทางประวัติศาสตร์อันเก่าแก่

5. อุทยานประวัติศาสตร์ทิวาควรรักษาความสะอาดของสถานที่ บริเวณทางเดินเข้าชมอุทยานฯ และสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ รวมทั้งควรมีการปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกที่จำเป็นสำหรับนักท่องเที่ยว ได้แก่ ความสะอาดของร้านอาหารพื้นเมือง ภาชนะบรรจุอาหาร ห้องสุขา ที่จอดรถ ป้ายบอกเส้นทาง เป็นต้น เพื่อเป็นการสร้างภาพลักษณ์ที่น่าประทับใจแก่นักท่องเที่ยว

6. อุทยานประวัติศาสตร์ทิวาควรจัดอบรมเกี่ยวกับการคุ้มครองดูแลรักษาความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยวอย่างจริงจังและต่อเนื่อง

7. ควรประสานความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และชุมชนในท้องถิ่นให้เข้ามามีบทบาทและมีส่วนร่วม ในการพัฒนาปรับปรุงด้านการท่องเที่ยวของอำเภอ การจัดงานเทศกาลประจำปี ได้แก่ เทศกาลท่องเที่ยวทิวา เทศกาลแข่งเรือพาย งานแสดงสินค้าพื้นเมืองของอำเภอทิวา และการแสดงชุดวิมาชะนาฏการ เป็นต้น เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เดินทางมาท่องเที่ยวให้มากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการท่องเที่ยวอุทยานประวัติศาสตร์

1.1 ควรส่งเสริมให้คนในชุมชนมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์วัฒนธรรม และบำรุงรักษาสถาปัตยกรรมที่ทรงคุณค่าทางประวัติศาสตร์ให้คงอยู่เพื่อเป็นมรดกของสังคมต่อไป

1.2 ควรพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ให้ความพร้อมในการต้อนรับนักท่องเที่ยวอยู่เสมอ เพื่อสร้างความประทับใจแก่นักท่องเที่ยวและเป็นการสร้างรายได้ที่มั่นคงให้แก่ชุมชน

1.3 ควรมีการเชื่อมโยงการบริหารงานด้านการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์กับพิพิธภัณฑ์ทางประวัติศาสตร์ รวมไปถึงศูนย์แสดงสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ เพื่อเป็นการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับบริการท่องเที่ยวอีกทางหนึ่ง

2. ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

เพื่อให้อุทยานประวัติศาสตร์พิมาย จังหวัดนครราชสีมา เป็นแหล่งเรียนรู้และท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ และมีประสิทธิภาพในการให้บริการเป็นที่พึงพอใจแก่นักท่องเที่ยว จึงควร ได้มีการศึกษาเพิ่มเติมในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

2.1 ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศต่อการบริการท่องเที่ยวอุทยานประวัติศาสตร์พิมาย จังหวัดนครราชสีมา

2.2 ปัญหาของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวอุทยานประวัติศาสตร์พิมาย จังหวัดนครราชสีมา

2.3 ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกมาท่องเที่ยวอุทยานประวัติศาสตร์พิมาย จังหวัดนครราชสีมา

2.4 ชีวความสามารถในการรองรับ ด้านการพัฒนาทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมบริเวณอุทยานประวัติศาสตร์พิมาย จังหวัดนครราชสีมา

ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာန

บรรณานุกรม

กรมศิลปากร กองโบราณคดี. นำชมอุทยานประวัติศาสตร์พิมาย. กรุงเทพฯ : ฝ่ายวิชาการและ
โครงการอุทยานประวัติศาสตร์พิมาย, 2545.

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. สถานการณ์โลกและแนวโน้ม. กรุงเทพฯ : ฝ่ายการตลาด
การท่องเที่ยว, 2529.

———. สถิติข้อมูลการท่องเที่ยวในประเทศไทย. กรุงเทพฯ : กองสถิติการท่องเที่ยว
แห่งประเทศไทย, 2544.

———. สถานการณ์การท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศในช่วง 9 เดือนของ
ปี 2546 (มกราคม-กันยายน). นครราชสีมา : สำนักงานภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เขต 1,
2545.

———. แผนการตลาดท่องเที่ยวปี 2547. กรุงเทพฯ : การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2547.

———. เส้นทางท่องเที่ยวส่องอารยธรรมขอมที่ “ปราสาทหินพิมาย,” นนึ่งสื่อพิมพ์ผู้จัดการ
รายวัน. วันที่ 9 พฤศจิกายน 2546, หน้า 14.

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย กองบริการท่องเที่ยวงานพัฒนาข่าวสาร. เดือนอีสาน 19 จังหวัด
ท่องเที่ยวภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. กรุงเทพฯ : การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2542.

ธงชัย สันติวงษ์. การตลาดสู่โลกกว้าง. พิมพ์ครั้งที่ 6. ประจวบฯ, 2546.

ธนากร วิรัชกุล. ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อสภาพแวดล้อมทางชีวกายภาพ
และบริการบริเวณศูนย์ศึกษาธรรมชาติ สวนป่าทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี.
วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2545.

ธรรมบุญ ประจวบเหมาะ. การท่องเที่ยวกับความมั่นคงของชาติ. กรุงเทพฯ : แม็ค, 2529.

นิกร เกียรติบุญย์. ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการพัฒนาสวนพฤกษศาสตร์รุก
จังหวัดสระบุรี. วิทยานิพนธ์ วท.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล, 2544.

นิตยา วิหรรค์น. ความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมในกิจกรรมนันทนาการกลางแจ้งกับทัศนคติ
ที่มีต่อสิ่งแวดล้อมของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2533.

บุญชม ศรีสะอาด. การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น, 2535.

ปรีชาพร พรหมพิทักษ์. ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อแผนพัฒนาถึงอำนวยความสะดวก
บริเวณอุทยานแห่งชาติภูกระดึง จังหวัดเลย. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2527.

- ปองรัตน์ แจ่มจรัส. คำนิยมของนักท่องเที่ยวนักท่องเที่ยวและประชาชนในท้องถิ่นที่มีต่อการอนุรักษ์สภาพแวดล้อมบริเวณสถานตากอากาศชะอำ. วิทยานิพนธ์ วท.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล, 2527.
- พันทิพา โฉมประดิษฐ์. ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยงที่มีต่อแผนพัฒนาสิ่งแวดล้อมความสะอาดบริเวณอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2527.
- ไพฑูรย์ ปานทอง. ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพบริเวณชายหาดชะอำ จังหวัดเพชรบุรี. ปรียญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2546.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช. การจัดการธุรกิจแหล่งท่องเที่ยว. นนทบุรี : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช, 2544.
- ลำพอง ศรีทับทิม. ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพบริเวณสะพานข้ามแม่น้ำแคว จังหวัดกาญจนบุรี. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2535.
- วรรณพร วนิชชานุกรและคณะ. แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในประเทศไทย. กรุงเทพฯ : ฝ่ายเอกสารและตำรา สถาบันราชภัฏสวนดุสิต, 2541.
- วิจิต อุทะโชค. ความคาดหวังและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการเข้าร่วมกิจกรรมท่องเที่ยวแก่น้ำร้อน อำเภอแม่จิม จังหวัดน่าน. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2545.
- ศศิธร จันทร์ไพบ. การศึกษาคิดการออกแบบปราสาทหินพิมาย อำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. นครปฐม : มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2545.
- ศิริ ฮามสุโพธิ์. ประวัติและวิวัฒนาการการท่องเที่ยว. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์, 2543.
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ. การบริหารการตลาดยุคใหม่. กรุงเทพฯ : ดวงกมล, 2541.
- สนั่น นันทโร. การศึกษายี่สิบและสำรวจความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสยาม, 2540.
- สมบัติ กาญจนกิจ. นันทนาการและอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544.
- เสรี วงศ์ไพจิตร. จุดหักเหของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวที่สวนวนให้เกิดขบวนการนิเวศวิทยาทางการเมือง. ศึกษาปัญหาพิเศษ ปทุมธานี : วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร, 2534.
- เสาวณิต คังตระกูล. ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพ บริเวณชายหาดหัวหิน. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2533.

Boom, B.H. and Bitner, M.J. Marketing Strategies and Organization Structures for Service Firms. In Marketing of Services. J. Donnelly and W.R. George, eds. Chicago, Il., American Marketing Association, 1981.

<http://www.thaitambon.com/tambon/tprdlist.asp?ID=450709>

McIntosh, W. Robert and Geoldner, Charles R. Tourism Principle Practices Philosophies. New York : John Willey and Sons Inc, 1984.

Powell, M. & Ansic, D. "Gender Differences in Risk Behavior in Financial Decision-Making : an Experimental Analysis," Journal of Economic Psychology. 18(9) : 30-34, 1997.

Valene Smith. Host and Guest. Philadelphia : University of Pennsylvania Press, 1977.

Walter Meyer. Beyond the Mask. Sarbrücken : Fort Lauderdale Breitenbach, 1988.

ကမ္ဘာ

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรื่อง แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวอุทยานประวัติศาสตร์พิมาย
อำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา

คำชี้แจง

แบบสอบถามฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการให้บริการท่องเที่ยวอุทยานประวัติศาสตร์พิมาย จังหวัดนครราชสีมา เพื่อนำผลที่ได้ไปใช้ในการวางแผน พัฒนาและปรับปรุงอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยวได้อย่างเหมาะสม ผู้ศึกษาจึงขอความร่วมมือจากท่านช่วยกรอกแบบสอบถามดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 วัตถุประสงค์และแผนการเดินทางมาท่องเที่ยวอุทยานประวัติศาสตร์พิมายของผู้ตอบแบบ สอบถาม

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อการให้บริการท่องเที่ยวอุทยานประวัติศาสตร์พิมาย

จังหวัดนครราชสีมา ในองค์ประกอบ 7 ด้าน คือ

1. ด้านผลิตภัณฑ์และบริการ (Product & Service)
2. ด้านราคา (Price)
3. ด้านทำเลที่ตั้ง (Place)
4. ด้านการส่งเสริมการตลาด (Promotion)
5. ด้านบุคลากร (People)
6. ด้านกระบวนการ (Process)
7. ด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ (Physical Evidence)

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการให้บริการท่องเที่ยวอุทยานประวัติศาสตร์พิมาย จังหวัดนครราชสีมา

ขอขอบพระคุณในความร่วมมือ

(นางสาวอารีวรรณ เสริมวิลาสกุล)

นิสิตปริญญาโท สาขาบริหารธุรกิจ คณะการบัญชีและการจัดการ
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง

ให้ท่านอ่านคำถามแต่ละข้อและพิจารณาคำตอบว่าข้อใดตรงกับความเป็นจริงของท่าน แล้ว
ทำเครื่องหมาย

✓ ลงใน หน้าคำตอบต่อไปนี้

1. เพศ : ชาย หญิง
2. อายุ : 13 - 20 ปี 21 - 28 ปี 29 - 36 ปี
 37 - 44 ปี 45 - 52 ปี มากกว่า 52 ปี
3. สถานภาพการสมรส : โสด สมรส มีช
4. ระดับการศึกษาสูงสุด : ประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอน
ปลาย
 ปวช./ปวส. อนุปริญญา ปริญญาตรี
 ปริญญาโทหรือสูงกว่า
5. อาชีพ : ทำงานบริษัทเอกชน รับราชการ ธุรกิจส่วนตัว เกษตรกร
 รับจ้างทั่วไป นักเรียน/นักศึกษา ว่างงาน
 อื่น ๆ (โปรดระบุ)
6. รายได้ : ต่ำกว่า 5,000 บาท/เดือน 5,000 - 10,000 บาท/เดือน
 10,001 - 15,000 บาท/เดือน 15,001 - 20,000 บาท/เดือน
 20,001 - 25,000 บาท/เดือน 25,001 - 30,000 บาท/เดือน
 สูงกว่า 30,000 บาท/เดือน

ตอนที่ 2 วัตถุประสงค์และแผนการเดินทางมาเที่ยวอุทยานประวัติศาสตร์พิมาย ของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. ท่านเคยมาท่องเที่ยวอุทยานประวัติศาสตร์พิมายหรือไม่
 - ไม่เคย (ไม่ต้องตอบข้อที่ 2-3)
 - เคย (ตอบข้อที่ 2-3)
2. ท่านเคยมาเที่ยวอุทยานประวัติศาสตร์พิมายกี่ครั้ง (ไม่รวมครั้งนี้)
 - 1 ครั้ง
 - 2-3 ครั้ง
 - 4-5 ครั้ง
 - มากกว่า 5 ครั้ง
3. ท่านมักจะเดินทางมาเที่ยวในช่วงเวลาใด
 - มกราคม - มีนาคม
 - เมษายน - มิถุนายน
 - กรกฎาคม - กันยายน
 - ตุลาคม - ธันวาคม
4. ท่านเดินทางมาเที่ยวในลักษณะใด
 - คนเดียว
 - มากับกลุ่มเพื่อน
 - มากับครอบครัว
 - มากับกลุ่มทัวร์ / อบรม / สัมมนา
5. มีคนในกลุ่มของท่านที่มาเที่ยวจำนวนเท่าใด
 - 1-5 คน
 - 6-10 คน
 - 11-15 คน
 - 16-20 คน
 - มากกว่า 20 คน
6. ท่านใช้พาหนะใดในการเดินทาง
 - รถโดยสารประจำทาง
 - รถยนต์ส่วนตัว
 - รถบริการนำเที่ยวของกลุ่มทัวร์
 - รถไฟ
 - รถจักรยานยนต์
 - อื่น ๆ (โปรดระบุ)
7. ท่านจะมีการพักค้างคืนหรือไม่
 - ไม่พัก (ไม่ต้องตอบข้อ 8-9)
 - พักค้างคืน (ตอบข้อที่ 8-9)
8. ท่านจะใช้บริการที่พักประเภทใด
 - โรงแรม
 - เกสต์เฮาส์
 - บ้านพักรับรองของทางราชการ / เอกชน
 - บ้านพัก / ห้องพักรถส่วนตัว
 - บ้านพัก / ห้องพักของเพื่อน /ญาติ
 - อื่น ๆ (โปรดระบุ)

9. ท่านจะพักค้างคืนเป็นเวลากี่วัน
- 1 วัน 2 วัน
- 3 วัน มากกว่า 3 วัน
10. เหตุจูงใจอะไรที่ทำให้ท่านเดินทางมาครั้งนี้
- เพื่อน / ญาติ การโฆษณาของบริษัทนำเที่ยว
- วิทยุ / โทรทัศน์ วารสาร / นิตยสารการท่องเที่ยว
- อื่น ๆ (โปรดระบุ)
11. ท่านมีค่าใช้จ่ายต่อคนต่อวันจำนวนเท่าใด
- ต่ำกว่า 100 บาท 100 - 300 บาท
- 301 - 500 บาท 501 - 1,000 บาท
- 1,001 - 2,000 บาท มากกว่า 2,000 บาท
12. ท่านใช้จ่ายเป็นค่าอะไรมากที่สุด
- ค่าอาหาร / เครื่องดื่ม ค่าของที่ระลึก
- ค่าเดินทาง / ค่าพาหนะ ค่าที่พัก
13. ท่านมีความต้องการกลับมาเที่ยวอีกครั้งหรือไม่
- ไม่มา (ไม่ต้องตอบข้อที่ 14) มา (ตอบข้อที่ 14)
14. ท่านมีเหตุจูงใจอะไรในการกลับมาเยือน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- ความสวยงามของสถานที่ การจราจรสะดวก อยู่ใกล้ เทศกาล
- ประจำปี
- มีสภาพแวดล้อมดี อรรถาธิบายไมตรีของผู้คน
- สินค้าพื้นเมืองและของที่ระลึก อื่น ๆ (โปรด
- ระบุ)

ตอนที่ 3 ต่อไปนี้เป็นข้อความที่ท่านจะให้ระดับความสำคัญของการเดินทางมาเที่ยวจาก
องค์ประกอบ 7 ด้าน เกี่ยวกับการให้บริการท่องเที่ยวอุทยานประวัติศาสตร์พิมาย จังหวัด
นครราชสีมา กรุณาอ่าน คัด พิจารณาคำถามให้เข้าใจแล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงช่องว่างแต่ละข้อ
ซึ่งตรงกับความรู้สึกของท่านตามความเป็นจริง

รายการ	ระดับความสำคัญ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. ผลิตภัณฑ์และบริการ (Product & Service) 1.1 เป็นโบราณสถานที่เก่าแก่ น่าสนใจ 1.2 เป็นรูปแบบศิลปกรรมขอมที่ทรงคุณค่าทางประวัติศาสตร์ 1.3 ได้รับความสะดวกในการสอบถามข้อมูล 1.4 ได้รับความสะอาดแห่งการพักผ่อนหย่อนใจ					
2. ราคา (Price) 2.1 ค่าบัตรผ่านประตูมีความเหมาะสม 2.2 ค่าใช้จ่ายในการเดินทางไม่แพง 2.2 ราคาสินค้า/ ของที่ระลึกมีความเหมาะสม					
3. ทำเลที่ตั้ง (Place) 3.1 สถานที่มีบรรยากาศร่มรื่น สวยงาม 3.2 สถานที่มีความเงียบสงบ เป็นธรรมชาติ 3.3 การเดินทางสะดวก ไม่ไกลจากกรุงเทพฯ 3.4 สถานที่มีความปลอดภัย 3.5 ที่ตั้งศูนย์บริการข้อมูลข่าวสารเหมาะสม 3.6 การตั้งร้านขายของที่ระลึกมีความเหมาะสม					
4. การส่งเสริมการตลาด (Promotion) 4.1 มีการประชาสัมพันธ์ในระดับจังหวัด 4.2 มีการให้บริการผ่านพับ โบรชัวร์ 4.3 มีการเข้าร่วมโครงการส่งเสริมการท่องเที่ยว					
5. บุคลากร (People) 5.1 การแต่งกายของเจ้าหน้าที่มีความเหมาะสม 5.2 เจ้าหน้าที่ให้บริการด้วยความยิ้มแย้มแจ่มใส 5.3 เจ้าหน้าที่มีความสุภาพ 5.4 เจ้าหน้าที่ให้บริการข้อมูลข่าวสารที่ชัดเจน 5.5 เจ้าหน้าที่มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี					

รายการ	ระดับความสำคัญ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
6. กระบวนการ (Process)					
6.1 ขั้นตอนการเข้าเยี่ยมชมอุทยานฯ มีความเหมาะสม					
6.2 ระเบียบในการเข้าอุทยานฯมีความเหมาะสม					
6.3 รูปแบบการให้บริการต่าง ๆมีความเหมาะสม					
7. ลักษณะทางกายภาพ (Physical Evidence)					
7.1 สถานที่สะอาด					
7.2 สถานที่มีความเป็นระเบียบ สวยงาม					
7.3 ที่จอดรถสะดวก					
7.4 ที่จอดรถมีเพียงพอ					
7.5 ห้องสุขาสะอาดและมีจำนวนเพียงพอ					
7.6 ป้ายสื่อความหมายและป้ายบอกเส้นทางมีความเหมาะสม					
7.7 ที่รองรับขยะมีจำนวนเพียงพอ					
7.8 จุดที่นั่งพักผ่อนมีจำนวนเพียงพอ					
7.9 ความสะดวกในการใช้โทรศัพท์สาธารณะ					
7.10 เส้นทางเดินเข้าชมอุทยานฯ มีความเหมาะสม					

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

ขอขอบพระคุณที่กรุณาตอบแบบสอบถาม

ประวัติย่อของผู้ศึกษา

ประวัติย่อของผู้ศึกษา

ชื่อ นางสาวอารีวรรณ เสริมวิลาสกุล
วันเกิด วันที่ 22 พฤศจิกายน พ.ศ. 2509
สถานที่เกิด อ่างทอง จังหวัดนครราชสีมา
สถานที่อยู่ปัจจุบัน บ้านเลขที่ 219 หมู่ 2 ถนนจอมสุคนธ์ ตำบลในเมือง อ่างทอง
จังหวัดนครราชสีมา 30110
ตำแหน่งหน้าที่การงาน อาจารย์ 2 ระดับ 7
สถานที่ทำงานปัจจุบัน โรงเรียนพินาศำรงวิทยาคม ตำบลรังกาใหญ่ อ่างทอง
จังหวัดนครราชสีมา 30110

ประวัติการศึกษา

- พ.ศ. 2524 มัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนพินาศำรงวิทยา อ่างทอง จังหวัดนครราชสีมา
พ.ศ. 2527 มัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนพินาศำรงวิทยา อ่างทอง จังหวัดนครราชสีมา
พ.ศ. 2531 ปริญญาตรีศึกษาศาสตร์บัณฑิต (กศ.บ.) วิชาเอกภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิชาเขตมหาสารคาม
พ.ศ. 2547 ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต (บร.ม.) สาขาบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม